

در این شماره می خوانید:

۶

ثبات نرخ ارز ما را متحیر و سرگردان می کند

۵

نابودی قنات‌ها و سهم ما

۸

علت بحران آب، سوء مدیریت دولت و کشاورزان است

۱۲

تاملی در باب مزایا و معایب کودهای نیتروژنی

در مجمع عمومی عادی سالانه انجمن پسته ایران تاکید شد فعالیت انجمن پسته ایران فراگیر می شود لزوم مشارکت اعضا در خرید محل دائمی دفتر کرمان انجمن

به ۵۰۰ هزار تومان و حق عضویت سالیانه هم از یک میلیون تومان به یک میلیون و پانصد هزار تومان افزایش یافت. همچنین حق ورودی اعضای وابسته ۱۰۰ هزار تومان تعیین و حق عضویت سالیانه اعضای وابسته هم به ۲۰۰ هزار تومان افزایش یافت.

ادامه در صفحات ۲ و ۳ و ۴

ماهنامه پسته- مجمع عمومی عادی سالیانه انجمن پسته ایران چهارشنبه ۲۲ مردادماه سال جاری، با حضور ۱۲۸ عضو از ۲۰۲ عضو پیوسته این تشکل، رسمیت یافت و صورت‌های مالی انجمن در سال مالی منتهی به اسفند ۹۲ تصویب شد. همچنین آیین‌نامه عضویت انجمن پسته ایران به تصویب مجمع عمومی رسید. بر این اساس حق ورودی اعضای جدید پیوسته از ۳۰۰ هزار تومان

در هشتمین جلسه هیات امنای دور دوم انجمن پسته ایران مطرح شد اسناد مالی به تصویب هیات امنا رسید

استان واریز کنند. در صورتی که انجمن پسته استان عضو انجمن پسته ایران باشد، عضویت در انجمن پسته استان به منزله‌ی عضویت در انجمن پسته ایران می باشد.

در صورت عدم تشکیل انجمن پسته در استان و یا عدم عضویت انجمن پسته استان در انجمن پسته ایران، فعالان می‌توانند به طور مستقیم به عضویت انجمن پسته ایران درآیند و حق ورودی و حق عضویت سالانه را مستقیماً به حساب انجمن پسته ایران واریز کنند.

در این جلسه به اتفاق اکثریت آرا مصوب شد هر کدام از اعضای هیات امنای انجمن پسته ایران نسبت به خرید ۵ آجر (معادل ۱۰ میلیون تومان) با هدف مشارکت در خرید محل دائمی دفتر انجمن پسته ایران در کرمان، اقدام نمایند. شایان ذکر است با استعفای آقایان مجتبی خسروتاج و مسعود معین، آقایان عبدالکریم امین‌زاده از گروه خدمات و جواد نظری از گروه باغداری بعنوان عضو اصلی هیات امنای انجمن پسته ایران انتخاب شدند.

همچنین آقایان مرتضی کارگر و علی قاسم‌علیزاده نیز به عنوان بازرسان انجمن پسته ایران انتخاب شدند.

شایان ذکر است دبیرکل انجمن پسته ایران نیز در این جلسه پس از قریب ۴ سال فعالیت، از استعفای خود از مسوولیت دبیرکلی خیر داد.

ماهنامه پسته- هشتمین جلسه هیات امنای دور دوم ساعت ۱۱ صبح ۲۲ مردادماه سال جاری با حضور اصالتی یا وکالتی ۲۰ نفر از اعضای هیات امنا رسمیت یافت.

دبیر کل انجمن پسته ایران گزارش مالی مبسوطی از سال مالی ۹۲ ارائه کرد و اسناد مالی به تصویب هیات امنا رسید. در این جلسه آیین‌نامه عضویت در انجمن پسته ایران مورد بازنگری و اصلاح قرار گرفت. براساس مصوبه جدید هیات امنا، آیین‌نامه عضویت در انجمن پسته ایران و انجمن پسته استان‌های زیرمجموعه تدوین و بر این اساس حق ورودی اعضای پیوسته از ۳۰۰ هزار تومان به ۵۰۰ هزار تومان و حق عضویت پیوسته نیز از یک میلیون تومان به یک میلیون و پانصد هزار تومان افزایش یافت.

همچنین حق ورودی اعضای وابسته انجمن پسته ایران نیز یک صد هزار تومان تعیین و حق عضویت سالانه نیز به ۲۰۰ هزار تومان افزایش یافت.

همچنین مصوب شد ابطال عضویت پیوسته منوط به تصویب هیات مدیره باشد و با حداقل ۵ رای موافق پذیرفتنی است.

در این جلسه مقرر شد: فعالان در استان‌های مختلف در صورت تشکیل انجمن پسته در استان خود بایستی اقدام به عضویت در انجمن پسته استان محل فعالیت خود بنمایند و حق ورودی و عضویت سالانه را به حساب انجمن پسته

فعالیت انجمن پسته ایران فراگیر می شود

روسیه بازار هدف محصولات غذایی ایران

رییس هیات امنای انجمن پسته ایران در این مجمع عمومی با گرامی داشت یاد فعالان فقید صنعت پسته ایران آقایان کامیابی، حاج محمد نظری، حاج جواد نظری، حاج محمدحسین نظری، حاج غلامرضا آگاه، ایرج آگاه، علی هنری، جواد ابراهیمی، نظریان، به قدمت صنعت پسته در ایران اشاره کرد و گفت: این صنعت که امروز شما اسم آن را می برید و برایش زحمت می کشید و بازارهای جهانی را در اختیار دارید یک سابقه طولانی چند هزار ساله دارد.

اسدالله عسگراولادی افزود: ما امروز در یک برهه ای از زمان، مسوولیت حفظ این صنعت بر عهده مان است و بایستی نگهبان و محافظ این صنعت باشیم. عسگراولادی با اشاره به این که روسیه ورود مواد غذایی از کشورهای غربی و آمریکا را محدود و در برخی از مناطق ممنوع کرده است، گفت: این تحریم فرصت خوبی را برای ما در بازار روسیه که بین ایران و آمریکا تقسیم شده بود، فراهم کرده است. براین اساس صادر کنندگان ما باید در نمایشگاه های روسیه شرکت کرده و بازار جدید به دست آورند.

او با اشاره به اینکه صادر کنندگان پسته باید بازارهای از دست رفته را احیا کنند، گفت: ۹۰ کشور بازار مقصد صادرات پسته ما محسوب می شوند. عسگراولادی با اذعان به این که از میزان دقیق تولید بی اطلاع است، خطاب به اعضای بزرگترین تشکل صنعت پسته ایران، گفت: ۱۴۲ هزار تن پسته ای که از شهریور ماه سال گذشته صادر شده است به همت والای همهی فعالان صنعت صورت گرفته است.

رییس هیات امنای انجمن پسته ایران با اشاره به چالش های عمده صادرات، گفت: مسایل مالی و بانکی بزرگترین چالش عرصه صادرات است و نمی توانیم ارز حاصل از صادرات را به کشور برگردانیم. او دومین چالش صادرات را حمل و نقل دانست و گفت: حمل و نقل ریلی و هوایی برای صادرات نداریم. حمل و نقل زمینی و دریایی نیز با مشکلات فراوانی رو به رو است.

عسگراولادی به اعتبارات حاصل از صادرات اشاره کرد و گفت: در همهی دنیا راسم بر این است که ۵۰ درصد تنخواه صادرات، توسط سیستم بانکی با بهره ای تک رقمی تامین می شود. در ایران با سختی باید از سیستم بانکی، آن هم با بهره های دو رقمی ۲۰ تا ۳۰ درصدی تسهیلات دریافت کرد. این صادرات ما را به منزل مقصود که هدف رییس جمهور است نمی رساند. امسال ما در سه ماه اول سال شاهد افزایش ۵ درصدی صادرات بودیم، اگر کوشش کنیم شاید این عدد به ۱۰ درصد برسد.

او گفت: انجمن پسته ایران جایگاه پسته ایران را در جهان باز کرده و باید مقام و جایگاهش در داخل کشور به گونه ای باشد که به نهادهای دیگر کمتر نیاز داشته باشد.

عسگراولادی با بیان این که در سال ۹۲ صادرات ما شامل میعانات گازی، پتروشیمی ها و صادرات سنتی جمعاً ۴۳ میلیارد دلار بوده است، گفت: امسال در سه ماهه اول سال، ۱۱/۵ میلیارد دلار صادرات داشتیم که اگر چهار تا سه ماه را جمع بزنیم، حدوداً ۵ درصد افزایش نسبت به سال پیش

داریم. اگر در شش ماه دوم کوشش کنیم شاید به ده درصد افزایش برسیم که هنوز عدد مطلوب رییس جمهورمان به این زودی میسر نیست مگر آن مشکلاتی که گفته شد را بشکافیم و حل کنیم.

رییس هیات امنای انجمن پسته ایران افزود: چیزی که از شما می خواهیم، تولیدکننده ها شما کیفیت بهتری را ارائه کنید. صادرکننده ها، سعی کنید بازارهای از دست رفته مان را تسخیر کنید و حتی اگر محصول ۲۵۰ هزار تن باشد، ما بتوانیم حداقل ۱۸۰ هزار تن اش را که ۳۰ درصد افزایش نسبت به سال پیش است صادر کنیم. او ادامه داد: ما وقتی در مقابل مجمع عمومی، سربلند هستیم که در مرداد آینده که با هم می نشینیم مثل این مرداد بگوییم که همت صادر کنندگان و کمک باغداران و تولیدکنندگان باعث شد که ما در نقاط مختلف جهان سرفراز باشیم.

عسگراولادی با بیان این که هر کس خیلی پسته احتیاج ندارد، انبار نکند، گفت: اگر ما بتوانیم برای ژانویه، ۲۵، ۲۰ هزار تن پسته به بازارهای دنیا برسانیم، شاهکار کردیم. امسال چین از ما خریدار است، روسیه خریدار است، اروپا احتمالاً خریدار است. اگر برایشان ناز کنیم، جای دیگر می روند. نگذاریم در ژانویه خلاء در بازار مصرف ایجاد شود. بعد از ژانویه، عید پاک را داریم. بعد عید اسلامی و بعد هم عید هندی ها را داریم. اگر نتوانیم به آن ها بفروشیم از یک جای دیگر یک محصول دیگر را می خرند.

او افزود ما صادرکننده ها بایستی بازارهای مصرفمان را نگه داریم. وظیفه شما به عنوان تولیدکننده ارائه دهنده و وظیفه ما به عنوان صادرکننده در صحنه های جهانی این است که بازارهای مصرفمان را حفظ کنیم. دو، سه ماه اخیر می دانم که بعضی از صادرکننده های بزرگ برای اینکه بتوانند خریدارانشان را راضی نگه دارند ضرر کردند ولی جنس را رساندند.

او در بخش دیگری از سخنان خود گفت: امروز صبح یک جلسه چهار ساعته با اعضای هیات امنای داشتیم. مسائل مختلفی بحث و بررسی شد. هشت سال از عمر انجمن پسته گذشته، آرام آرام انجمن پسته جایگاه ویژه خودش را در ایران و جهان باز کرده است. بایستی برای خودش یک شخصیتی داشته باشد که نیازش به نهادهای کمتر باشد. عسگراولادی

افزود: انجمن پسته دارد توسعه پیدا می کند، انجمن های استانی دارد تشکیل می شود ولی انجمن مرکزی هنوز جایگاه مناسبی ندارد. از اتاق کرمان ممنون و متشکریم. ولی به هر صورت جایی که در اختیار داریم عاریتی است و ما بایستی حتماً برای خردمان فکر مکان مستقلی باشیم و اعضا باید برای خرید این محل مشارکت کنند.

چاره های جز افزایش برداشت در هکتار نداریم

رییس هیات مدیره انجمن پسته ایران نیز با بیان این که تولید پسته در سال پیش رو در مقایسه با سال محصولی گذشته بیش تر است، گفت: هنوز میزان پسته آمریکا مشخص نیست. اما بین ۴۰۰ تا ۶۰۰ هزار پوند تخمین زده شده است که اگر متوسط این اعداد را در نظر بگیریم چیزی حدود ۲۵۰ هزار تن بایستی داشته باشد.

محسن جلال پور تولید پسته ایران در سال جاری را هم ۲۲۰ هزار تن اعلام کرد و گفت: مجموعاً حدود ۵۰۰ تا ۵۵۰ هزار تن پسته در سال پیش رو به بازارهای جهانی عرضه می شود.

جلال پور افزود: شرایط اروپا، شرایط خوبی نیست. نگرانی افت قیمت یورو با توجه به شرایط اکراین و افت یوان چین جدی است. بنابراین خیلی نمی توان به بازارهایی مثل بازار اروپا متکی بود. اگر یوان چین هم افت کند مطمئناً قیمت بالا برای چین هم خیلی مقرون به صرفه نخواهد بود. او ادامه داد: پیشنهاد انجمن این است که همهی بهره برداران و مالکین از همان ابتدای فصل به صورت تقسیم بندی، بخشی از پسته شان را در همان ابتدا، بخشی را در نیمه دوم تا پایان سال و اگر علاقمند به نگهداری هم هستند بخشی را هم در نیمه اول سال آینده به بازار عرضه کنند.

جلال پور با اذعان به این که حال و روز خوبی در تولید پسته نداریم، گفت: در بحث آب وضعیت مان بسیار بحرانی است. باید در برداشت آب های زیرزمینی دقت کنیم. من به جرات می گویم که اگر نظام نگران تبعات اجتماعی نبود، همین امروز برداشت آب های زیرزمینی را در امر کشاورزی ممنوع می کرد.

رییس هیات مدیره انجمن پسته ایران خاطر نشان کرد: به نظر می آید اگر خود ما به عنوان مالکین آب و باغات کشاورزی، دقت لازم را نداشته باشیم، آینده خوبی در انتظارمان نباشد. ◀

او با بیان این که بیش از ۶۵ درصد از آبی که از زمین استحصال می‌کنیم هدر می‌رود، خاطر نشان کرد: ما نگران هستیم که طی ده سال آینده حتی آب مصرفی شرب استان را هم بنا باشد که از جاهای دیگری منتقل کنیم.

او در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به بروز چالش در بخش تامین نهاده‌های کشاورزی نظیر سم و کود گفت: در بحث تولید سم و کود، بسیاری از مشکلات به سوء مدیریت وزارت جهاد در سال‌های گذشته برمی‌گردد. وزارت جهاد کشاورزی در دولت نهم و دهم نه تنها خدمتی به کشاورزی نکرد، بلکه مصیبت‌های فراوانی برای کشاورزی ایران به وجود آورد. او با اشاره به تلاش‌های صورت گرفته در خصوص ارزیابی وضعیت سم و کودهای عرضه شده به بازار گفت: ما کودهایی در بازار داشتیم، که میزان آنچه که بایستی به عنوان ماده موثره در آن‌ها باشد، صفر بوده است. سم‌هایی داشتیم که متأسفانه ضرر فراوانی داشتند. امروز تا اندازه زیادی جلوگیری شده است.

او افزود: ما چاره‌ای نداریم جز اینکه با این آب کم و مشکلات فراوان، حداکثر بهره برداری را داشته باشیم و چاره‌ای نداریم جز اینکه میزان برداشت در هکتارمان را افزایش دهیم.

او با بیان این که مرکز تحقیقات به وظیفه خودش به درستی عمل نکرده است، اظهار داشت: انجمن پسته در سال پیش رو بایستی دامنه حضور خودش را وسیع تر کند. انجمن پسته ایران در محافل دولتی امروز جایگاه خوبی دارد و با سپاس خدا هیچ تصمیمی در مورد پسته در کشور، چه در مجلس، چه در دولت و چه در مجموعه‌های دیگر گرفته نمی‌شود. الا اینکه نمایندگان انجمن پسته حضور داشته باشند.

او افزود: خوشه پسته که کارهای خوبی طی سال‌های گذشته کرده کارش به انتها رسیده و از آنجایی که این خوشه‌ها باید به زنجیره ارزش تبدیل شود، فعلاً زنجیره ارزش در انجمن پسته تعریف شده است. ادامه کار خوشه پسته توسط معاون محترم وزیر و مدیرعامل شرکت شهرک‌های کشور به انجمن پسته محول شده است.

جلال پور با اشاره به طرح مدیریت واحد در باغات گفت: در روستایی در بهجت‌آباد کشکوتپه بیش از نود مالک در یک چاه تلمبه در کنار هم قرار گرفتند و امروز میزان بهره‌وری‌شان از آب خیلی بالا رفته و توانستند که آفت را کنترل کنند. توصیه ما به همه دوستانی که در روستاهای مختلف باغ و ملک دارند این است که مدیریت واحد را با محترم شمردن مالکیت اجرایی کنند. جلال پور یادآور شد: شورای ملی آب به پیشنهاد و پیگیری اتاق ایران و مجموعه‌های مثل انجمن پسته، خیلی جدی کار را دنبال می‌کند. برنامه خوبی را برای آب گذاشته است. امسال حدود پنج میلیارد دلار از بودجه کشور برای آب اختصاص داده شده که بعضی از مسائل و مشکلات آب حل شود. در استان کرمان هم ما رقم خوبی برای آبیاری تحت فشار گرفتیم. جلسات متعددی با وزیر جهاد و بعضی از دست‌اندرکاران برگزار شد. قرار شد تسهیلات جدی به جهت اخذ این تسهیلات، در بانک‌های استان فراهم شود.

رئیس هیات مدیره انجمن پسته ایران در بخش دیگری از سخنان خود گفت: امسال دو دوره هیات مدیره انجمن پسته به پایان می‌رسد و طی ماه‌های آتی، انتخابات سومین دوره در همین محل برگزار خواهد شد. بایستی در پایان دوره برای

انجمن یک ساختمان در مرکز اصلی انجمن که کرمان هست داشته باشیم. طی ماه‌های گذشته انجمن خیلی سعی کرده و برای خرید یک ساختمان برای انجمن در کرمان خیز جدی برداشته و ساختمان‌هایی را هم دیده است. ساختمان حداقل حدود ۶۰۰ میلیون تومان قیمت دارد. امروز در جلسه هیات امنا مطرح شد که این پول بایستی توسط اعضا جمع شود تا انجمن بتواند ساختمانی را خریداری کند. او افزود: پیشنهاد شد که ما بیاییم برای این ساختمان آجر تعریف کنیم و هر کس بیاید به تعدادی که می‌تواند از این آجر خریداری کند و نهایتاً اسمش برای همیشه در کتاب انجمن و در سر در ساختمانی که ساخته می‌شود به عنوان یکی از بنیانگذاران این ساختمان باقی بماند. امروز صحبت شد که هر آجر دو میلیون تومان باشد.

او ادامه داد: هیات امنا تصویب کردند که هر کدام از اعضای هیات امنا پنج آجر که ده میلیون تومان می‌شود برای این کار اختصاص دهند. اسامی شان را نوشتند و نفری پنج آجر به این کار اختصاص دادند. حدود ۲۵۰ میلیون تومان هدیه، ۲۵ نفر عضو هیات امنا خواهند داد که هنوز حدود ۳۵۰ میلیون تومان دیگر کسری وجود دارد. استدعا می‌کنم دوستانی که دلشان می‌خواهد این انجمن بماند و پایدار شود و بعد از اینکه این هیات مدیره تغییر کرده هیات مدیره بعدی مشکل جا نداشته باشد، کمک کنند.

بهترین دوران کاری‌ام را در انجمن گذراندم

دبیرکل انجمن پسته ایران نیز در این مجمع عمومی، پس از ۴ سال فعالیت، کناره‌گیری خود از سمتش را اعلام کرد. حمید فیضی با اعلام این خبر گفت: ۴ سال از بهترین دوران کاری‌ام را در انجمن پسته ایران گذراندم.

حمید فیضی با ارایه مفصل صورت‌های مالی انجمن پسته ایران، گفت: اگر چه فعالیت‌های انجمن پسته با هدف ارایه خدمت به صنعت صورت می‌گیرد، و انجمن فعالیت تجاری ندارد، اما عمدتاً فعالیت‌ها و ارایه‌ی خدمات به صنعت، براساس مصوبه هیات مدیره، درآمدزا و اقتصادی طراحی شده است.

او به حضور موثر در نمایشگاه آونگا، دوره‌های آموزشی متعدد اعم از آبیاری، باغداری، فراوری، باغداری پسته در فیض آباد خراسان و دوره‌ی آموزشی جامع پسته در شیراز اشاره کرد و گفت: تمامی فعالیت‌های انجمن درآمدزا بوده و از منابع داخلی انجمن برای این فعالیت‌ها استفاده نشده است.

فیضی به گردهمایی سالانه انجمن پسته ایران در کیش اشاره کرد و گفت: در اولین دوره این گردهمایی ۱۵۰ نفر حضور داشتند اما در دوره دوم بیش از ۲۵۰ نفر از فعالان صنعت پسته با ما در کیش بودند. او ابراز امیدواری کرد: در سومین گردهمایی انجمن، تعداد بیش‌تری از اعضا حضور یابند. دبیرکل انجمن پسته ایران در ادامه با بیان این که مایل هستیم که مقایسه‌ای بین درآمدها و هزینه‌های انجمن در سال ۹۲ نسبت به سال ۹۱ داشته باشیم، ادامه داد: جمع فعالیت‌های درآمدزای انجمن در سال ۹۲ نسبت به سال ۹۱، ۷۰ درصد بیشتر شده است. در سال ۹۱ حدود ۵۴۵ میلیون تومان درآمدهای ناشی از این فعالیت‌ها داشتیم که در سال ۹۲ این عدد به ۹۲۴ میلیون تومان رسیده که ۷۰ درصد رشد داشته است. او افزود: در بخش درآمدهای غیر عملیاتی

یعنی حق عضویت‌ها عموماً ما ۵ درصد رشد داشتیم که به هر حال این بخش از درآمدهای پایدار یک رشد جزئی را داشته است. در مجموع اگر درآمدهای عملیاتی و درآمدهای غیر عملیاتی انجمن را با هم مقایسه کنیم حدود ۵۱ درصد درآمدهای انجمن در سال ۱۳۹۲ نسبت به سال ۱۳۹۱ رشد داشته است.

فیضی خاطر نشان کرد: اما در بخش هزینه‌ها، برای انتشار ماهنامه‌ها و فصلنامه‌ها و خبرنامه‌های انجمن، در سال ۱۳۹۲ هزینه‌هایی دادیم که نسبت به ۲۱،۹۱ درصد رشد هزینه داشتیم. استحضار دارید که تورم کشور بسیار بیشتر از این عدد ۲۱ درصد بوده، انجمن سعی کرده بخشی از هزینه‌ها را صرفه جویی کند و به هر حال بخشی از این افزایش هزینه‌ها، اجتناب ناپذیر بوده است.

او یادآور شد: در بخش نمایشگاه‌ها، تورها، برنامه‌های عملیاتی و میدانی، افزایش هزینه‌ها حدود ۷۰ درصد بوده که بخشی از آن، ناشی از تورمی بوده که این خدمات داشتند، بخشی از این افزایش هزینه، ناشی از گسترش فعالیت‌های انجمن بوده است. به طور مثال در سال ۱۳۹۲ دوره آموزشی شیراز را برگزار کردیم که بالغ بر ۱۰۰ میلیون تومان به هزینه‌های انجمن اضافه کرد، در سال ۹۱ چنین دوره‌ای نداشتیم. بنابراین این بخش از هزینه‌های ما در سال ۹۲ نسبت به ۹۱ افزایش عددی نشان می‌دهد. به طور متوسط هزینه‌های پرسنلی انجمن حدود ۳۶ درصد رشد داشته است.

فیضی خاطر نشان کرد: همانطور که استحضار دارید بخشی از افزایش هزینه‌های پرسنلی ناشی از افزایش قانونی بوده که طبق قوانین کشور در حقوق و مزایا و پرداخت‌های پرسنلی انجام شده، بخشی هم ناشی از این بوده که ما در سال ۱۳۹۲ تعدادی از پرسنل مورد نیاز انجمن را جذب کردیم.

او ادامه داد: در مورد نیروها و پرسنل انجمن باید گفته شود که از ابتدای هیات مدیره دوره دوم، بنای انجمن بر ساختارسازی و ایجاد بخش‌های اداری و کارشناسی در انجمن بوده اما به دلیل توان مالی انجمن و به دلیل احتیاجی که در تامین هزینه‌های انجمن داشتیم این کار خیلی تدریجی انجام شد. فیضی افزود: به جرات می‌توانم بگویم که دبیرخانه انجمن از نظر نیروی پرسنلی دارای نیروهای ممتاز و بسیار تلاشگری است که این نیروها به مرور و به تدریج در حال رشد و افزایش کیفیت کارشان هستند. من مطمئن هستم که این نیروها در سال‌های آینده می‌توانند سرمایه بسیار جدی برای انجمن باشند

علی نظری عضو هیات مدیره انجمن پسته ایران نیز با بیان این که هر صنعت به میزانی می‌تواند رشد پیدا کند که تشکل‌های قوی‌تر، بزرگ‌تر و صاحب ایده و فکر بهتر در آن صنعت، حضور داشته باشند، گفت: در آمریکا شصت سال پیش یعنی از زمانی که فقط صد هکتار پسته در آمریکا بود، سه چهارم تشکل پسته همیشه در صنعت پسته فعال بودند و تقریباً رهبری صنعت را همان تشکل‌ها داشتند. وقتی در یک صنعت، تشکل‌ها حضور نداشته باشند عملاً آن صنعت مجموعه‌ای می‌شود که رهبری در آن نیست.

علی نظری با طرح این پرسش که در یک مجموعه بدون رهبری و مدیریت چقدر می‌توان انتظار پیشرفت داشت، گفت: اصولاً پیشرفت انجمن هم به جمع شدن آدم‌های

می کند. البته باید پایه ای که استفاده شده، وارپته هایی که استفاده شده همه به طور مشخص وجود داشته باشد. او با اشاره به برگزاری تورهای داخلی و خارجی انجمن، برگزاری دوره ی جامع آموزش پسته و سایر فعالیت های انجمن گفت: زیبایی تشکل به این است که آدم های متفاوت بتوانند در تشکل نقش بازی کنند. لذا در دوره جدیدی که هیات امنای باید تشکیل شود سعی کنیم حتی المقدر آدم های جدیدی را به عنوان هیات امنای پیشنهاد کنیم. شایان ذکر است مجمع عمومی فوق العاده که با حضور چهار پنجم اعضا به رسمیت می رسد، به حد نصاب نرسید.

انجام شود. از جمله قرار است در انجمن یک مجله پژوهشی منتشر کنیم که همه کارهای تحقیقاتی در زمینه پسته که در کشور انجام می شود، منتشر شود. او به انعقاد تفاهم نامه ی همکاری در بخش ترویج اشاره کرد و گفت: یک تفاهم نامه ای در فروردین ماه راجع به باغات مدل و نمونه امضا کردیم. من تصورم این است که هر چقدر ما آموزش دهیم، آموزش تئوری یک بخش قضیه هست ولی اگر بتوانیم بصورت الگویی یک باغی را از صفر شروع کنیم و این باغ بتواند یک عملکرد منطقی را که این روزها باید حدود سه، چهار تن در هکتار باشد، در هر منطقه ای با اقلیم مشخص خودش بدهد، به آموزش عملی و ترویجی کمک

صاحب فکر وابسته است. به میزانی می توانیم رشد کنیم که همه با هم رشد کنیم. هیچ کس در یک صنعت نمی تواند به تنهایی رشد کند. رشد ما منوط به رشد جمع است و رشد جمع هم منوط به داشتن آدم های صاحب فکر و نظر است و هر چقدر ما تلاش کنیم تا بتوانیم این آدم ها را به اسم هیات مدیره، هیات امنای و مجمع جمع کنیم، در حقیقت به نوعی به خودمان کمک کردیم. او افزود: ما بالاخره توانستیم بعد از سالیان سال که تجربه کار پسته داریم، دور هم جمع شویم و نسبتاً هم انجمن قوام گرفته و کارهای زیادی روی میز انجمن هست که باید

در نهمین جلسه ستاد عالی پسته کشور مطرح شد

پیگیری اجرایی شدن تفاهم نامه با انجمن پسته ایران

توجه به اینکه در اثر اجرای طرح های عمرانی و صنعتی و توسعه کشاورزی و سدسازی و تأسیسات مربوطه و در نتیجه استفاده از منابع آب های سطحی و زیرزمینی، آب قنوت و چاهها و رودخانه ها و چشمه های متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی و حقایق بران در مناطق پسته کاری نقصان یافته و یا خشک شده است برای جبران خسارت اقدام نماید و در غیر این صورت با ایجاد بازار آزاد مبادله و خرید و فروش مجوزهای بهره برداری قانونی موجود از منابع آبی و هدایت متقاضیان برداشت جدید به سوی این بازارها و تسهیل صدور مجوز تغییر کاربری و انتقال درون حوزه ای این پروانه ها، منجر به مصرف بهینه همراه با بالاترین ارزش افزوده برای آب و جلوگیری از تخریب منابع آب و محیط زیست کشور گردد (لازم به ذکر است که هم اکنون امکان فروش پروانه های بهره برداری بخش کشاورزی به بخش صنعت وجود دارد اما این امکان برای فروش پروانه و انتقال آب به مزارع و باغات دیگر وجود ندارد درحالی که امکان قانونی برای این اقدام وجود دارد).

۲. پیشنهاد شد پیگیری مجدد موضوع رفع هرگونه محدودیت در اعطای تسهیلات آبیاری تحت فشار در باغات پسته و اعطای بدون محدودیت این تسهیلات به لوله گذاری مسیر چاه تا سر کرت در دستور کار قرار گیرد. لازم به ذکر است که در سومین جلسه ستاد عالی پسته کشور در ۸۸/۷/۱۵ این موضوع به تصویب رسید اما متأسفانه هنوز محدودیت های مربوطه رفع نشده است.

۳. اعطای تسهیلات ارزی به صادرکنندگان پسته کشور جهت خرید پسته در فصل برداشت جاری و توسعه صادرات از دیگر پیشنهادات انجمن بود.

۴. اصلاح ساختار تحقیقات پسته کشور با هدف مشارکت موثر بخش خصوصی و ذینفعان در تحقیقات و پایه ریزی تحقیقات تقاضا محور و نیز حذف تصدی گری دولت در بخش آموزش و ترویج پسته و مشارکت بخش خصوصی در این امر توصیه شد.

وزیر و رییس سازمان غذا و دارو، رییس سازمان ملی استاندارد ایران، رییس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران و نمایندگان تشکل های صادراتی، همگی امور مربوط به تجارت، صادرات و بهداشت پسته پیگیری و نقطه نظرات کارشناسی و برنامه ها جمع بندی و به ستاد عالی پسته ارائه شود. اعلام اجرای استاندارد ملی شماره ۱۵ و انعکاس آن به گمرک جمهوری اسلامی ایران توسط سازمان ملی استاندارد ایران، از دیگر مصوبات این جلسه بود. همچنین مقرر گردید معاونت امور برنامه ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی با حضور واحدهای ذیربط راهکارهای تامین اعتبارات لازم به صورت سرمایه در گردش برای خرید و صادرات پسته را بررسی و پیگیری لازم جهت عملیاتی شدن آن را به عمل آورند.

با توجه به ضرورت کنترل و ردگیری میزان آفات و کسین و باقیمانده سم و کود در پسته مصرفی داخل کشور، مقرر گردید اقدامات لازم برای تجهیز آزمایشگاهها و پایش توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صورت گیرد. با توجه به حذف کشور ایران از لیست کشورهای استفاده کننده از تعرفه های ترجیحی اتحادیه اروپا، مقرر گردید وزارت امور خارجه پیگیری لازم را برای مذاکرات در کمیسیون های مشترک با اتحادیه اروپا بعمل آورده و با توجه به وضعیت تولید ناخالص داخلی سال های اخیر امکان اصلاح رویه تغییر تعرفه کمیسیون اتحادیه اروپایی را فراهم آورد.

مقرر گردید توسط نماینده محترم وزارت نیرو پیگیری لازم برای حل مشکل جابجایی بهره برداری از آب چاه ها و حقایق های باغدارانی که مجبور به حذف باغات غیر اقتصادی خود شده اند را بعمل آورد و گزارش آن را در جلسه آتی ارائه نماید.

پیشنهادات انجمن پسته ایران به ستاد عالی پسته کشور

۱. نخست آن که وزارت نیرو ملزم گردد که بر اساس ماده ۴۴ قانون توزیع عادلانه آب مصوب سال ۱۳۶۱ و با

ماهنامه پسته - نهمین جلسه ستاد عالی پسته کشور، به منظور بررسی و پیگیری مسائل مربوط به پسته کشور ساعت ۱۰ صبح روز یکشنبه ۲۶ مردادماه سال جاری در محل سالن جلسات وزارت جهاد کشاورزی با حضور وزیر جهاد کشاورزی برگزار شد.

محمود حجتی وزیر جهاد کشاورزی در این جلسه به عنوان رییس ستاد عالی پسته کشور، با اشاره بر لزوم اجرایی شدن مصوبات، شناسایی مناطق مستعد کشت پسته و عملیاتی نمودن کشت این محصول در این مناطق، بر بهره گیری از توان کلیه بخش های خصوصی در برنامه های توسعه ای تاکید کرد و گفت: اجرای ضوابط بهداشتی در واحدهای فرآوری پسته و راهکارهای استفاده ی بهینه از منابع آب موجود، جهت ساماندهی وضعیت پسته کشور بویژه از نظر تعادل و تناسب قیمت و هزینه های تولید ضروری است.

با توجه به فعالیتهای انجام شده برای اجرای تفاهم نامه منعقد فی مابین معاونت امور تولیدات گیاهی سابق، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی و انجمن پسته ایران، در این جلسه ضمن تاکید بر غیر انتفاعی بودن تفاهم نامه و انجام فعالیت های تحقیقاتی، مقرر گردید کمیته ای با مسوولیت مهندس محمدعلی طهماسبی و با حضور سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، موسسه تحقیقات پسته کشور، تشکل های بخش خصوصی و معاونت امور باغبانی برای استفاده از ظرفیت ها و امکانات سایر بخش های خصوصی و تعاونی ها نسبت به پهنه بندی، بررسی اقلیم و سایر مسائل فنی برای انتخاب اراضی تیبیک برای احداث باغات سازگاری، مادری و الگویی و نهایتاً توسعه باغات پسته، تشکیل گردد تا اجرایی شدن تفاهم نامه را پیگیری نمایند.

فعال نمودن کارگروه بازرگانی و بهداشت از دیگر مصوبات این جلسه بود که مقرر شد با مسوولیت قائم مقام وزیر در امور بازرگانی و با عضویت معاون استانداری کرمان، معاون وزیر در امور باغبانی، معاون

نابودی قنات‌ها و سهم ما

محسن جلال پور

رئیس هیات مدیره انجمن پسته ایران

بر خردورزی بود، اکنون ذخیره‌ای ۱۰۰ ساله از منابع آبی در اختیار داشتیم، که در شرایط بحران‌های عظیم امنیتی اجتماعی می‌توانست دستگیره‌ی مقاومت ملی باشد.

۸- واقعیت این است که وضعیت امروز حاصل جمع سوء مدیریت دولتی بر منابع آب و آذ و طمعی است که به فرهنگ بخش خصوصی چیره شده است. ریشه‌ی این فرهنگ مصرفی و زودگذر را باید در تبلیغاتی دانست که با گران شدن نفت در سال ۱۳۵۳ از رسانه‌های شاهنشاهی وعده‌ی رسیدن به تمدن بزرگ و پیشی گرفتن از اقتصادهای پیشرفته‌ی اروپایی را ظرف ۱۰ سال در دسترس می‌دید.

۹- تاسف برانگیزتر اینکه علی‌رغم همه ضربه‌هایی که در اکثر مناطق ایران به قنات‌ها وارد آمده برای تعدادی دشت انگشت شمار که در آن‌ها هنوز قنات منبع اصلی بهره‌برداری است، هیچ اقدام قانونی برای حفظ، حمایت و نگهداری از قنات‌های به جا مانده نداریم و با آنان همان برخوردی را داریم که با چاه‌هایی که سرمایه ما را به تاراج برده است.

وقت آن رسیده که ستادی کوچک در وزارت نیرو به حفاظت سفره‌های آبی این دشت‌های معدود همت بگمارد. هنوز قنات‌های متعددی با آب‌دهی ۵۰۰ متر مکعب در ساعت در دشت بم و نماشیر کرمان به سختی به حیات خود ادامه می‌دهند.

۱۰- حال معلوم نیست اگر امروز «پتروشفسکی» به ایران می‌آمد در کتاب خاطرات خود در مورد ایرانیان چه می‌نوشت و ما را به واسطه نابود کردن میراث بزرگ فرهنگی خود و به تاراج بردن سفره‌های آب زیرزمینی چگونه به سخره می‌گرفت و ما را چگونه مردمانی توصیف می‌کرد؟ آیا این پرسش پاسخ روشنی ندارد؟

زمستانی تقلیل و کاهش یافته است. به عبارت دیگر بعد از بد مستی ۶۰ ساله، دوباره باید به همان میزان آبی که قنات‌ها از سرریز سفره تامین می‌کردند، بازگردیم. این یعنی حداکثر ۲۰ میلیارد متر مکعب در سال. که یک سوم برداشت کنونی از منابع آب زیرزمینی است (مصاحبه اخیر مدیر برنامه ریزی منابع آب در شرکت مدیریت منابع آب ایران). با این تفاوت که این بار این ۲۰ میلیارد متر مکعب از اعماق زمین و با استفاده از انرژی فسیلی به سطح مزرعه باید برسد.

۶- حفر و بهره‌برداری از قنات با خود دو ارمغان به همراه داشت. نخست پایداری در برابر دوره‌های موقت خشکسالی و دیگری ایجاد فرهنگ و شعور در مردمانی که از آب قنات برای معیشت در بیابان‌های گرم و خشک بهره می‌جستند. مدیریت تنش‌های اجتماعی و پرهیز از جنگ با قیابیل بیابان‌گرد لازمه‌ی حفظ قنات و تداوم بهره‌برداری از آن‌ها بود. قنات با تمام استقامت آن در برابر خشکسالی، به سهولت در برابر شرایط جنگ و یا ناامنی اجتماعی قابل تخریب بود. به نحوی که جبران این تخریب می‌توانست چندین سال تحمل قطعی به بهره‌برداران تحمیل کند.

گذشتگان ما مقاومت در برابر خشکسالی و فرهنگ جنگ‌پرهیزی (با دوستان مروت، با دشمنان مدارا) را با این سازه‌ی آبی به میراث گذاشتند. نسل ما برای آیندگان چه میراثی به جای خواهد گذاشت؟

۷- شوربختانه باید گفت که نحوه‌ی استفاده‌ی نابخردانه‌ی ما از روش‌های نوین برداشت آب، کشور را در آستانه‌ی بحرانی عمیق قرار داده است. اگر تخلیه‌ی ذخایر آبی چند هزارساله را تهدید علیه امنیت ملی بخوانیم، سخنی به گزاف نگفته‌ایم.

چنانچه روند استفاده از منابع آبی زیرزمینی، مبتنی

۱- سال‌ها پیش پتروشفسکی از جهانگردان مشهور و یکی از تحلیل‌گران تاریخ ایران از منظر اقتصادی، که خود سال‌ها در ایران به سر برده با اشاره به حفر قنات می‌نویسد: «در جهان قومی وجود ندارد که مانند ایرانیان در مصرف آب صرفه‌جویی کند.» احداث و بهره‌برداری از قنات مستلزم نظم و امنیت اجتماعی و اقتصادی منطقه و رونق اقتصادی در فلات مرکزی ایران بوده است. که این گواه روشنی بر مدیریت دقیق «مردم» ایران برای حفظ سرمایه بین نسلی خود بود.

۲- قنات قدمتی چند هزارساله در ایران دارد و اگر چه بر سر ۳ یا ۵ هزار ساله بودن قدمت آن، میان اهل تاریخ اختلاف نظر است اما؛ آنچه امروز مورد تاکید و اهمیت است نه قدمت قنات که «سرنوشت» این سازه دست ساز بشر است.

مصرف بی‌رویه آب در پی برداشت بدون حساب و کتاب از سفره‌های آب زیرزمینی از طریق حفر چاه‌های عمیق و نیمه عمیق و مکیدن سرمایه ملی از طریق موتور پمپ‌هایی که در کشور گسترش پیدا کرد، فرجام شومی را برای این سرمایه‌گذاری عظیم ملی که جلوه‌ای از تمدن کهن و دیرپای ایرانی است، رقم زد.

۳- از ایرانیان فرهیخته با آن سابقه‌ی فرهنگی انتظار می‌رفت که سرنوشت قنات به ۴۰ هزار رشته قنات فلات مرکزی ایران را بی‌تدبیرانه و بدون آینده نگری به دست شمشیر دو لبه‌ی تکنولوژی جدید حفر چاه عمیق نسپارد. آنچه که در کم‌تر از نیم قرن به نابودی کشانده شد، دست پرورده‌ی فن‌آوری بومی ایرانی بود که با روان ساختن مایع حیات، فلات کویر مرکزی را به سنگر تمدن ایرانی تبدیل کرد.

۴- قنات حاصل کوشش و عرق جبین پیشینیانی است که با درایت خویش آب گوارا را بدون صرف هر گونه انرژی از دل سنگ و ریگ و خاک بیرون کشیدند و در استفاده از آن با برنامه‌ریزی منظم قطره‌ای از آن را با کمک تشتک (نوعی ساعت آبی) ضایع نمی‌کردند.

طبع قنات و طراحی مهندسی آن به گونه‌ای بود که بهره‌برداری پایدار از سرریز سفره‌های آب زیرزمینی را ممکن می‌ساخت. در ۶۰ سال اخیر ما ایرانیان با بدست آوردن شمشیر دو لبه‌ی تکنولوژی جدید سرمایه‌های ملی خود را نابود و به جای آن دست در جیب نسل‌های بعدی کرده و به افراط از مایع حیات ایشان نوشیده‌ایم. به جای برداشت از سرریز، اصل این ذخایر را به تاراج داده و امکان مقاومت ملی در شرایط بحران را از خود سلب کرده‌ایم.

۵- امروز در آستانه‌ی دوره‌ی جدیدی از بهره‌برداری آب در فلات مرکزی ایران هستیم. به زودی چاه‌های عمیق موجود و حتی بخش مجاز آن با برداشت آخرین قطرات، ذخایر انباشته در سفره‌های آبی را می‌خشکاند. با خشکیدن این سفره‌ها میزان برداشت آب در دشت‌های مرکزی حداکثر به اندازه‌ی بخش نفوذی بارش‌های

رئیس کمیسیون باغبانی انجمن پسته ایران مطرح کرد

ثبات نرخ ارز ما را متحیر و سرگردان می‌کند

ماهنامه پسته - رئیس کمیسیون باغبانی انجمن پسته ایران در همایش ملی پسته در دانشگاه باهنر کرمان گفت: برخلاف بادام، فندق و گردو که سابقه‌ی حضور چندصدساله در بازارهای اروپایی دارند، پسته تا حدود ۶۰ سال پیش برای اروپایی‌ها ناشناخته بود.

مهدی آگاه افزود: من در سال‌های بین ۴۱ تا ۴۶ در انگلستان تحصیل می‌کردم، در آن زمان کسی را ندیدم که کلمه پسته به گوشش خورده باشد. حتی در یک مسابقه رادیویی که یک عده از افراد خبره‌ی جامعه مورد پرسش قرار می‌گرفتند، کسی به این سوال که "پسته یک سبک معماری ایتالیایی است، یا نام یک نخله‌ی فکری است، یا اینکه خشکبار درختی است؟" پاسخ صحیح نداد. او افزود: من در آنجا دوست دانشجویی داشتم و پسته به او تعارف کردم، پسته را با پوست در دهانش گذاشت و گفت: این چیست؟

بازرگانی

آگاه ادامه داد: اما در ۶۰ سال اخیر همزمان با باغبانی گسترده در ایران و تولید تجاری این محصول، کوشش‌های شایان توجهی از جانب باغداران بزرگ و تجار پسته، برای معرفی این محصول به جهانیان صورت گرفت. به طوری که در دو سال متوالی، در اوج برداشت پسته از باغات رفسنجان در دهه‌ی ۷۰ شمسی، سالانه حدود ۹۰ هزار تن پسته ایرانی در اروپا عرضه شد. این در حالی بود که در سال ۱۳۳۱ تولید پسته ایران کم‌تر از ۲ هزار تن بود.

رئیس کمیسیون باغبانی انجمن پسته ایران افزود: در آن زمان ترکیه کمی بیشتر از ما تولید می‌کرد، مثلاً هزار تن بیش از ما تولید می‌کرد. در خانواده‌ی ما هر روز بحث این بود که با تولید "انبوه!" ترکیه ما امسال با پسته‌مان چه کنیم؟! حتی یک سال بعضی از تجار که به تازگی وارد این رشته شده بودند، پسته خریدند اما روی دستشان ماند. ده بالای یزد بردند و آنجا انبار کردند، تا از خطر کرم انباری در امان باشند که متأسفانه کالا هم خراب شد.

آگاه با اشاره به این که امروز بخش بازرگانی پسته، سابقه صادرات ۲۲۰ هزار تن پسته در یک سال محصولی را پشت سر دارد، گفت: مع‌الاسف با آن که تولید در سال‌های اخیر در منطقه کرمان کاهش یافته، اما افزایش قیمت آب در استان‌های دیگر، کشاورزان گندم‌کار را به سرمایه‌گذاری در ایجاد باغات پسته کشانده است. به نظر می‌رسد با به ثمر رسیدن باغات جدید، تولید پسته طی چند سال آینده از سطوح قبلی فراتر رود.

او با بیان این که هیچ باغداری نباید برغم افزایش تولید، دغدغه‌ی رویارویی با عدم تقاضا داشته باشد، یادآور شد: توصیه‌ی من به باغداران جدید سایر استان‌ها آن است که با درس گرفتن از اشتباهات باغداران کرمانی، نسبت باغبانی به میزان آب موجود را مدیریت کرده و تسلیم حرص و آز نگردند. وگرنه بدبختی ایشان را وزارت نیرو باز هم چون گذشته، به خشکسالی نسبت خواهد داد!

آگاه در خصوص بازارهای صادراتی گفت: بازارهای صادراتی

را به ۳ گروه می‌توان تقسیم کرد، نخست بازارهای فعال فعلی که شامل خاورمیانه، کشورهای CIS، مناطق شهری چین و تا اندازه‌ای مناطق شهری شبه قاره هند هستند. وی افزود: گروه دوم بازارهای به ظاهر از دست رفته مانند اروپا، ژاپن و تا اندازه‌ای استرالیا هستند. گروه سوم بازارهای بالقوه شامل آمریکای لاتین، اندونزی و مناطق روستایی چین و هند هستند.

او یادآور شد: که کشورهای چین و شبه قاره هند با آن که هم‌اکنون ۶۰ درصد از پسته صادراتی ایران را به خود اختصاص داده‌اند، هنوز به هیچ وجه به ظرفیت بالقوه‌ی مصرف خود، نزدیک نیستند. آگاه افزود: سالانه در این دو کشور، قریب صد میلیون نفر به طبقات متوسط و مصرف‌کننده جامعه افزوده می‌شوند.

آگاه در خصوص احیای بازار اروپا، ژاپن و استرالیا تأکید کرد: اینطور نیست که از این بازارها کاملاً حذف شده و یا ظرفیت بازرگانی به آن‌ها را نداشته باشیم. این گروه‌بندی به خاطر آن است که در گذشته فروش خیلی بیشتری در این کشورها داشتیم و امروز فروش‌مان کاهش پیدا کرده است. او اظهار داشت: در میان بازارهای بالقوه باید به طور خاص از اندونزی نام برد. این کشور پرجمعیت‌ترین سرزمین اسلامی و رشد اقتصادی آن قابل مقایسه با غول‌های آسیایی است. تا امروز این بازار عظیم دست‌نخورده مانده است؛ نه پسته کالیفرنیا و نه پسته ایران، بازاریابی در این کشور را به خاطر کمبود عرضه، آغاز نکرده‌اند.

او با اشاره به نفوذ فرهنگ ایران، گفت: در دوران امپراطوری مغول در هند، زبان فارسی، به زبان مراودات بازرگانی در تمام آسیا تبدیل شد. این بسط فرهنگی، پسته را به یک خوردنی مطلوب در این جوامع تبدیل کرد، به طوری که با پیوستن طبقات کم‌درآمد به طبقه‌ی متوسط، پسته نخستین آجیل مطلوب این جوامع است.

او در ادامه با اشاره به چالش‌های بخش بازرگانی گفت: بازرگان حد واسط بین کشاورزی است که محصول خود را بلافاصله پس از برداشت عرضه می‌کند، و خریداری است که در طول ۱۲ ماه و به طور منظم باید محصول به دست وی برسد. پر کردن این شکاف زمانی، به دو چیز نیاز دارد؛ سرمایه‌ی کلان و دیگری پوشش ریسک نوسانات ارز که هر دوی این به بانکداری قوی و مستقل نیاز دارد.

آگاه با بیان این که تولید پسته در سال جاری به بیش از ۲ میلیارد دلار خواهد رسید، خاطر نشان کرد: تأمین منابع در بازار با سود ریالی ۳ درصد در ماه و ریسک نوسانات ارزی، بزرگترین چالش بخش صادراتی پسته را رقم می‌زند. این در حالی است که به خاطر رقابت کامل در بازار جهانی حاشیه‌ی سود صادرکننده در صورت خرید و فروش نقدی در مقادیر کم‌تر از ۳ درصد در نوسان است. صادرکنندگان بزرگ تا میزان ۱۵ هزار تن پسته به ارزش ۱۵۰ میلیون دلار را در مدت ۱۲ ماه باید جابجا کنند.

او ادامه داد: در حال حاضر ما فاقد سیستم بانکی لازم برای رقابت مساوی با صادرکنندگان کشور رقیب آمریکا هستیم.

آگاه ادامه داد: خریداران مایل‌اند قراردادهای خود را براساس دوره‌های ۶ ماهه و در قیمت‌های ثابت تنظیم کنند. چگونه می‌توان پسته را در آغاز فصل مثلاً کیلویی ۲۸ هزار تومان خرید، ۳ درصد در ماه صرف نگهداری آن کرد تا پس از ۸ ماه مثلاً حوالی اردیبهشت ماه به مشتری تحویل داد. آن چه قوز بالا قوز است، ممکن است در آن زمان دلار وصولی از روز خرید پسته هم ارزان‌تر باشد. در یکسال گذشته دلار ۳۶۰۰ تومانی به ۲۷۵۰ تومان هم رسید.

او با اشاره به این که مساله ایجاد امکان پوشش ریسک‌های ارزی در همه‌ی کشورهای دنیا از جانب بانک‌ها انجام می‌شود و امری روزمره است گفت: در ایران بانک‌ها از ارایه‌ی این گونه خدمات سر باز می‌زنند.

او با اشاره به این که بی‌اعتمادی به بانک‌ها یکی از چالش‌های بازرگانی در ایران است، گفت: در سال‌های اخیر حتی صادرکنندگان از سپردن ارز ناشی از صادرات خود به بانک‌ها پرهیز دارند. زیرا آخرین بار که نرخ تثبیت شده‌ی ارز رو به ترقی نهاد، همه‌ی بانک‌های کشور سپرده‌های ارزی صادرکنندگان را در حساب‌های خود حبس و از خرید و یا تأدیبه‌ی آن به مشتری سر باز زدند. و از آن سو دلالت آن خود را، برای خرید، جابجایی و مفت‌خری این‌گونه سپرده‌ها به جان صادرکنندگان افکندند.

او ادامه داد: حتی بانک مرکزی از وظیفه‌ی خود، که صیانت از سپرده‌های مردم است، به نفع این‌گونه دلالت، استنکاف کرد.

آگاه به صراحت گفت: عدم برگشت ارز ناشی از صادرات از طریق سیستم بانکی کشور در ۲-۳ سال اخیر، ناشی از بی‌اعتمادی به بانک‌های وطنی است. وگرنه صادرات مواد غذایی، بهداشتی و آرایشی ایران دچار هیچ‌گونه تحریمی نیست. او با بیان این که این بی‌اعتمادی به بانک‌ها به عامه‌ی مردم نیز سرایت کرده است، گفت: مثلاً دو سال پیش، دولت ۱۷ میلیارد دلار به عموم مردم به قیمت خیلی ارزان، برای تثبیت نرخ ارز و زمین‌گیر کردن تولیدکنندگان و صادرکنندگان عرضه کرد، اما از این ۱۷ میلیارد دلار اسکناس فروش رفته به مردم کوچه و خیابان، حتی یک اسکناس یک‌صد دلاری آن را احدی در بانک سپرده نکرد و همگی آن به درون خانه‌ها و شاید در متکای زیر سر قرار گرفت و باعث امنیت خاطر بیش‌تر صاحبان بود. ببینید که

ما در چه حدی در بدیهیات شرایط کسب و کار گیر هستیم. او ادامه داد: چالش دیگر در زمینه‌ی بازرگانی پسته، توصیه‌ی دایمی دستگاه‌های اجرایی نظام به برنندسازی و عدم خام فروشی است. آگاه با بیان این که پسته مثل نفت، سنگ آهن و گندم یک ماده اولیه است، گفت: شما کی دیدید که استرالیا بایاید یک برند نان درست کند و نان صادر کند؟ گندم صادر می‌کند. کشوری که آهن دارد، آهن صادر می‌کند؛ نمی‌آید آهن را به ماشین‌جاگوار تبدیل کند و بگوید: چون آهن تولید می‌کنم، باید جاگوار صادر کنم. او یادآور شد: در مورد مواد اولیه کرارا پیش می‌آید که خام فروشی آن ماده‌ی اولیه، مقرون به صرفه‌تر از تبدیل آن ماده

▶ اولیه به کالای مصرفی باشد.

آگاه ادامه داد: نمونه‌اش این است که ما الان گاز را استخراج و شیرین می‌کنیم و از طریق لوله‌کشی سراسری به کارخانه‌داران داخلی و خریدار خارجی می‌رسانیم. این گاز را در حال حاضر به عنوان سوخت یا ماده‌ی اولیه بین ۳ سنت و نیم تا ۷ سنت در هر متر مکعب به کارخانه‌های سیمان، فولاد، و پتروشیمی می‌فروشیم. همین گاز را در مرز ترکیه و به صورت خام در سال‌های اخیر هر متر مکعب، بیش از پنجاه سنت فروخته‌ایم. بسیاری از فرآورده‌های پتروشیمی صادرات ایران به قیمتی کم‌تر از گاز تحویلی به ترکیه، فروخته می‌شود. در این‌جا فرآورده‌ی فروشی به مراتب کم‌صرف‌تر از خام‌فروشی است. او ادامه داد: باید دانست که ورود مواد اولیه به اغلب کشورهای صنعتی بدون پرداخت حقوق گمرکی صورت می‌گیرد. حال آن‌که این کشورها برای تقویت تولید در کشور خود، بر کالاهای فراوری شده تعرفه‌ی گمرکی اعمال می‌کنند.

آگاه خاطر نشان کرد: در بخش بازرگانی، آمریکا که رقیب ما است همین اشتباه را کرد. چون قدرت در دست یک شرکت خاص متمرکز بود، آن شرکت فکر کرد که ضمن اینکه دارد کالا می‌فروشد، برند هم ایجاد کند. در اروپا این کار را کرد، ۲۹ میلیون دلار هم خرج تبلیغ برندش در تلویزیون کرد، قیمت پسته را هم بالا برد. برای باغدار ایرانی هم خیلی به نفع شد. واقعا ممنون فعالیت این شرکت آمریکایی هستیم. مخصوصاً اینکه تمام مشتریان اروپایی‌اش را هم از خود رنجاند. این فعال صنعت پسته گفت: اگر مشکلات بخش بازرگانی را حل کنیم، بدون کاهش قیمت، می‌توان سهم از دست رفته‌ی بازار را مجدداً در بازار اروپا به دست آورد.

فراوری

آگاه در خصوص بخش فراوری هم گفت: توانایی تولید انبوه در بخش فراوری وجود دارد، روی ماشین‌آلات کار شده است. همه‌اش در ایران طراحی و به دست صنعت‌گران محلی ساخته شده است. من به عنوان یک خریدار این ماشین‌آلات، می‌توانم بگویم: اصلاح و بهبود در کار لازم هست، اما دستگاه‌های ایرانی برای تنوع محصولی ما، بسیار عالی و غیرقابل جایگزینی است.

او البته یادآور شد: در گارگاه‌های فراوری تمرکز خیلی مهم است. اگر می‌شد که کار فراوری را متمرکز کنیم، کار تجارت پسته خیلی خیلی بهتر بود. نمی‌دانم چه ارگانی مسوول است، ولی هر ارگانی که هست، اگر به تمرکز فراوری توجه کند، خدمت بزرگی به کار پسته می‌شود.

او تاکید کرد: مساله دیگری که در واحدهای فراوری کوچک رعایت نمی‌تواند بشود، مساله کاهش ریسک آفلاتوکسین است. یک زمان آفلاتوکسین مساله اصلی پسته ایران بود، الان به مساله‌ی درجه دو پسته، تبدیل شده است.

آگاه گفت: البته اگر آفلاتوکسین پایش نشود، این خطر وجود دارد که دوباره آفلاتوکسین به مساله‌ی شماره یک پسته تبدیل شود. عمده‌تأهم مساله به خوب خشک نکردن پسته‌ها در کارگاه‌های فراوری و مخلوط کردن دانه‌هایی که در محوطه پخش می‌شود و داخل پسته‌ها می‌ریزند، برمی‌گردد. آلودگی به آفلاتوکسین در تعداد بسیار اندکی

رخ می‌دهد، در هر ۱۰-۱۵ هزار دانه یک دانه آلوده است، آن یک دانه آلودگی‌اش شدید است که کار را خراب می‌کند، بنابراین پایش مخصوص می‌خواهد.

تولید

او در خصوص چالش‌های تولید به مشکلات سرمایه‌گذاری اشاره کرد و گفت: فرض کنید یک چاه دارید، یک مزرعه دارید، که می‌خواهید آبیاری قطره‌ای کنید. آبیاری قطره‌ای چیزی حدود ۶۰۰-۷۰۰ میلیون تومان هزینه دارد. این هزینه را در صورتی باید انجام دهید که از مالکیت زمین‌تان مطمئن باشید، از مالکیت آب هم مطمئن باشید. بعد بتوانید بگویید که من ظرف ۶-۷ سال آینده پولش را برمی‌گردانم. آگاه با بیان این‌که همه‌ی اسناد مالکیت اراضی ایران در دادگاه خدشه‌پذیر است، خاطر نشان کرد: اصلی به اسم مرور زمان بود که می‌گفت: زمانی سند ثبتی را دریافت می‌کنید تا مثلاً بیست سال می‌شود به این سند ایراد گرفت، اما بعد از آن مدت، این سند قطعی است و دولت پشت این سند می‌ایستد؛ این قانون را لغو کردند. الان هیچ ارگانی پشت سند مالکیت شما نیست. اگر کسی یک زمانی سندی، یا وقف نامه‌ای جعلی درست کرد، می‌تواند سال‌ها شما را به درد سر قضایی بیاندازد. او ادامه داد: امنیت آب هم بهتر از زمین نیست. شرکت آب منطقه‌ای و شرکت آب و فاضلاب کرمان می‌توانند بروند از بالادست آب‌تان را بردارند. شما هم خبر نمی‌شوید. فرض کنید گاوخونی در پایین مزرعه‌ی هزار ساله‌ای است که حق آبه‌اش تا قطره آخر کاملاً تنظیم شده بود. یک عده‌ای تصمیم گرفتند که کارخانه فولاد خوب است. در بندرعباس کارخانه‌ی فولاد ایجاد کردند. از وسط کار نتیجه گرفتند در بندرعباس خوب نیست، رفتند بالای سر زاینده‌رود، کارخانه فولاد را زدند و آب پایین دست را بردند. او در بخش دیگری از سخنان خود با بیان این‌که مساله پارانها، معضل دیگر بخش کشاورزی است، گفت: ۱۰ سال باید هزینه‌ی درخت پسته را بپردازید تا اولین درآمد را بردارید. آنچه که شما لازم دارید بدانید این است آیا ۱۰ سال دیگر هم این بوروکرات‌ها هستند که نرخ ارز را به طور سلیقه‌ای تعیین می‌کنند؟ درصد بهره‌ی بانکی و محاسبه‌ی استهلاک که فعلاً سلیقه حاکم است، آیا ده سال دیگر غیر این خواهد بود؟

او خاطر نشان کرد: چون پاسخ این سوال‌ها را نمی‌دانیم، سرمایه‌گذاری در باغات پسته یک کار حضرت عباسی است. فقط با توکل و امیدواری به آینده و خوشبینی می‌توان این کار را صورت داد.

آگاه در ادامه به چالش‌های پیش روی بهبود آبیاری اشاره کرد و گفت: در قانون آمده است که دولت می‌تواند در هر منطقه‌ی سفره آبی، اجازه خرید و فروش آب را بدهد، ولی تا به حال در هیچ منطقه‌ای این کار را نکرده است. این پیشنهاد را مطرح کردیم که وزارت نیرو، برای حوضه‌ی کویر درانجیر اجازه خرید و فروش آب را بدهد. در حال حاضر شما اجازه بردن آب از زمینی به زمین دیگر را ندارید، ولی اجازه فروش به کارخانه فولاد را دارید چون فولاد خوب است، پسته بد است.

او ادامه داد: هر کس که ادعا می‌کند تولید فلان کالای

کشاورزی خوب است تولید فلان کالا بد است، بگوید که معیارش برای سنجش چیست؟

او خاطر نشان کرد: یک معیار این است که با یک مترمکعب آب، چند کیلو کالای کشاورزی تولید می‌کنیم. با این معیار که بسنجیم در رقابت بین گندم و هندوانه، هندوانه خیلی خوب است. چون در مقابل یک مترمکعب آب مقدار بیشتری هندوانه تولید می‌شود تا گندم. این معیار معمولاً به ندرت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

آگاه اظهار داشت: معیار بعدی تولید ماده خشک خوراکی در مقابل مصرف یک مترمکعب آب است. با این معیار با هر متر مکعب آب، ۷۰۰ گرم گندم و یا ۷۰ گرم مغز پسته تولید می‌شود. پس در شرایطی که دشمن خارجی همه‌ی مرزهای کشور را در کنترل داشته و قصد نابودی ما را از طریق ایجاد قحطی داشته باشد، باید هر قطره از آب در دسترس را صرف تولید گندم کنیم.

او ادامه داد: معیار بعدی که به معیار قبلی بسیار نزدیک است و توسط بعضی سازمان‌های بین‌المللی مورد توجه قرار می‌گیرد، کالری تولیدشده از بخش خوراکی تولید کشاورزی است. یعنی بعد از اینکه گندم به نان تبدیل شد، در اثر خوردن نان چند کالری در بدن آزاد می‌شود.

آگاه افزود: معیار چهارم معیار مهمی است که در مقابل مصرف یک مترمکعب آب، چند دلار کالا تولید می‌شود. در این حالت با مصرف هر متر مکعب آب برای تولید پسته یک دلار و پنجاه سنت ارزش خلق می‌شود، در حالی که با هر متر مکعب آب، ۱۶ سنت گندم تولید می‌شود که تقریباً یک دهم ارزش پسته تولید شده با همان مقدار آب است. در شرایطی که تحت تحریم مواد غذایی نباشیم، و اجازه‌ی فروش پسته و خرید گندم را از ایران سلب نکنند، تولید پسته ۱۰ برابر، از تولید گندم با صرفه‌تر است.

او با بیان این‌که تا کنون هیچ گاه، هیچ کشوری تحت محاصره‌ی مواد غذایی قرار نگرفته است، یادآور شد: امتیاز معیار چهارم آن است که می‌توان از آن برای مقایسه‌ی باصرفه بودن یا نبودن کالاهای غیر کشاورزی هم استفاده کرد.

آگاه گفت: اخیراً بعد از سال‌ها وزارت کشاورزی متوجه این معیارها شده و به جای طرح خودکفایی مواد اولیه کشاورزی، طرح توسعه کشت فرامرزی را در دستور کار قرار داده است. از آن جا که به گفته‌ی مقامات شرکت آب منطقه‌ای کرمان، هزینه‌ی انتقال و شیرین‌سازی هر متر مکعب آب از خلیج فارس به کرمان معادل ۴ دلار هزینه دارد، با احتساب این قیمت تمام شده‌ی آب به عنوان قیمت جایگزینی آب مصرفی فعلی، تولید ۱۶ سنت گندم در مقابل مصرف ۴ دلار آب، کار خردمندانه‌ای نیست.

او ادامه داد: در طرح توسعه کشت فرامرزی، دولت به شرکت‌های ایرانی کمک می‌کند تا در سودان، اکراین، استرالیا، آرژانتین گندم بکارند و بیاورند.

او به صراحت گفت: نمی‌شود ۱۲۰ میلیون جمعیت را با مقدار آبی که دوازده میلیون نفر را تغذیه می‌کرده، تامین کرد. طبیعی است که این محصول باید در جای دیگری کشت شود.

رئیس سابق موسسه تحقیقات پسته کشور تصریح کرد علت بحران آب، سوء مدیریت دولت و کشاورزان است

باشد. یعنی اگر نهاد را تغییر ندهید، اینقدر نهاد کهنه برای شما هزینه ایجاد می‌کند که با اینکه ممکن است تغییرات، مشکلات سیاسی برایتان ایجاد کند، ولی مشکلات و فشارهای سیاسی کمتر از هزینه‌های نهاد کهنه است.

عبدالهی به صراحت گفت: الان از نظر صنعت پسته زمان آن تغییر است. یعنی اینقدر هزینه‌ی نگه داشتن این نهاد کهنه، بالا است که هیچ منطقی نمی‌گوید که این نهاد کهنه را نگه دارید.

او با بیان این‌که باید ساختار سازمانی را تغییر دهیم، خاطر نشان کرد: انجام نشدن اصلاحات نهادی هزینه‌ای برابر با نابودی صنعت پسته (هزینه فرصت) دارد. هزینه‌ای که بزرگ‌تر از هر گونه پیامد سیاسی به عنوان هزینه مبادلاتی تغییرات است.

او مراحل تغییرات نهادی را ۴ گانه دانست و گفت: این ۴ مرحله، تغییر تفکر، پردازش سیاسی، تغییر نهادی و تغییر عمل هستند.

عبدالهی افزود: اولین مرحله، تغییر تفکر است. یعنی تفکرات مردم بایستی تغییر کند تا بتوانیم سه مرحله بعد را انجام دهیم. وقتی مردم از نظر تفکری آماده شدند، آن زمان نخبگان سیاسی این تفکرات را پردازش می‌کنند و آن را به قانون یا سیاست تبدیل می‌کنند.

او با بیان این‌که تا مردم نخواهند هیچ اتفاقی نمی‌افتد، ادامه داد: تا زمانی که مردم نخواهند کاری صورت بگیرد، دولت هیچ کاری نمی‌تواند انجام دهد.

عبدالهی با بیان این‌که برای تغییر تفکر، بایستی سه فاکتور عوامل عینی، عوامل ذهنی و اطلاعات و آموزش را در تفکر مردم تغییر دهیم، خاطر نشان کرد: عوامل ذهنی یعنی آنچه که در ذهن مردم در مورد مسائل هست. عوامل عینی آن چیزی است که دارند می‌بینند، آموزش و اطلاعات هم چیزی است که ما به آن‌ها می‌دهیم.

او افزود: مثالی در این زمینه که داریم در شهرستان‌های رفسنجان و انار، خاموشی موتور چاه‌ها در پاییز دو سال انجام شد، اما چون ذهنیت مردم برای پذیرش این مسئله آماده نبود، فشارهای سیاسی باعث شد که این اتفاق نیافتد و کل این مساله از بین رفت.

او با بیان این‌که نخبگان سیاسی چیزهایی را مطرح می‌کنند که مردم خوشحال شوند و دوست داشته باشند، یادآور شد: نخبه‌ی سیاسی، محبوبیت و رای می‌خواهد و هیچ‌کس از نخبه سیاسی توقع ندارد تا آن چیزی که مردم دوست ندارند، انجام دهد. چون مردم دوست نداشتند چاه‌هایشان را خاموش کنند فشار آوردند و نمایندگان مجلس اعتراض کردند و

درست شود و بعضی ساختارهای سازمانی و تشکلات سازمانی اصلاح یا ایجاد شوند تا مشکل حل شود.

او با بیان این‌که اگر بخواهیم این سه را اصلاح کنیم، بایستی اصلاحات نهادی انجام دهیم، یادآور شد: مثلاً مطالعه‌ای که اخیراً انجام شده است نشان می‌دهد که تحقیقات و ترویج کشاورزی باعث افزایش دانش کشاورزان در خصوص زمان مصرف آب شده است اما این دانش تأثیری در عملکرد باغات پسته نداشته است.

عبدالهی ادامه داد: بررسی بیشتر نشان می‌دهد که ساختار حاکم بر سیستم آب، اجازه تأثیرگذاری این دانش را نمی‌دهد. برای تغییر این سیستم لازم است تا قوانین، سیاست‌ها و ساختارهای سازمانی تغییر کند. او خاطر نشان کرد: چطور از کشاورز بخواهیم که آب را انتقال مکانی بدهد، در صورتی که ساختار سازمانی و ساختار نهادی کافی در این زمینه وجود ندارد.

عبدالهی با اشاره به این‌که سیاست، قانون و سازمان تحت عنوان نهاد شناخته می‌شوند، تأکید کرد: برای اصلاح سه عامل فوق، نیاز به اصلاحات نهادی است. لذا نیاز است تا در صنعت پسته اصلاحات نهادی مناسب صورت گرفته و گرته فعالیت‌های اصلاحی دیگر، یا بی‌تأثیر خواهد بود و یا دارای اثرات پایینی می‌باشد.

زمان اصلاحات نهادی پسته فرارسیده است
او افزود: از دیدگاه تئوری تغییرات نهادی زمانی بایستی صورت گیرد که هزینه‌های فرصت تغییر بیشتر از هزینه‌های مبادلاتی فشارهای سیاسی

ماهنامه پسته - عضو هیات علمی مرکز تحقیقات پسته کشور در همایش پسته با تأکید بر لزوم انجام اصلاحات نهادی در صنعت پسته، گفت: به زبان‌های مختلف می‌شنویم که سودآوری صنعت پسته کاهش یافته، منابع آب در مناطق پسته کاری در حال تخریب هستند، بهره‌وری استفاده از نهاده‌ها در صنعت پسته پایین است، عملکرد هکتار باغات پسته کاهش یافته و فقر در مناطق پسته کاری افزایش یافته است.

دکتر محمد عبدالهی با بیان این‌که کشاورزان ما، انسان‌های بی‌مسئولیت و کم‌کاری نیستند، افزود: کشاورزان انسان‌های بسیار فعالی هستند که از آب شور با EC ، ۲۰ هزار، پسته برداشت می‌کنند و کیلویی ۱۰ دلار می‌فروشیم.

عبدالهی با بیان این‌که بر خلاف سایر محصولات کشاورزی، سرمایه‌گذاری در صنعت پسته نسبتاً خوب است، یادآور شد: دولت در حد توان در حال حمایت از صنعت پسته است. یعنی دولت بیش از این بضاعت ندارد. تحقیقات کشاورزی در حد قابل قبولی انجام شده، ترویج فعالیت‌های خوبی انجام داده است.

او با طرح این سوال که "چرا این همه تلاش به ثمر نمی‌نشیند و وضعیت صنعت پسته چشم انداز امیدوارکننده‌ای ندارد؟"، اظهار داشت: وقتی که مطالعات اقتصادی و اجتماعی را انجام می‌دهیم، بیشتر به این نتیجه می‌رسیم که بایستی در قوانین، سیاست‌ها و ساختارهای سازمانی تغییر صورت بگیرد تا مشکلات حل شود.

این دکترای اقتصاد کشاورزی خاطر نشان کرد: باید بعضی قوانین اصلاح شود، بعضی سیاست‌ها

زحمت زیادی که موسسه تحقیقات پسته، سازمان جهاد کشاورزی، فرمانداری، اداره برق و اداره آب انجام داده بودند و طی دو سال داشت جا می‌افتاد، به هم ریخت. پس تا زمانی که ذهنیت مردم آمادگی کافی را نداشته باشد، نمی‌توانیم هیچ قدمی برداریم.

دولت برنامه‌ای برای تامین آب ندارد

او با اشاره به لزوم تغییرات ذهنی مورد نیاز در حوزه آب گفت: در مسایل آب بعضی ذهنیت‌ها وجود دارد که باید تغییر دهیم. این ذهنیت الان در ذهن همه کشاورزها است که انتقال آب بین حوضه‌ای صورت می‌گیرد که باید عوض شود و تبدیل شود به اینکه انتقال آب صورت نمی‌گیرد؛ نه از خلیج فارس، نه از دریای خزر، نه از کارون و نه از هیچ کجا، آب به استان کرمان نمی‌آید.

عبداللهی افزود: این ذهنیت وجود دارد که دولت حتماً برنامه‌ای برای تامین آب دارد. این ذهنیت باید به اینکه دولت هیچ برنامه‌ای برای تامین آب ندارد، تغییر داده شود. واقعیت این است که دولت می‌تواند از منابع آب حفاظت کند و یکی از وظایفش است، اما آب برای کشاورز نمی‌آورد.

او ادامه داد: نمونه دیگری که در ذهن مردم است این است که علت بحران آب، خشکسالی است. این ذهنیت باید عوض شود. باید تبدیل شود به اینکه علت بحران آب سوء مدیریت دولت و کشاورز است. عبداللهی تصریح کرد: زمانی که دولت در منطقه غیر مجاز پروانه داده و کشاورز بیش از پروانه بهره‌برداری کرده است، هیچکس به غیر از خودمان مقصر نیست. او اظهار داشت: ذهنیت دیگری که الان هست و باید عوض شود این است که منابع آب نامحدود است

و نباید نگران آینده بود. این ذهنیت باید تبدیل شود به این که منابع آب محدود است و بایستی استفاده بهینه از آب در دستور کار قرار گیرد.

یک ذهنیت دیگر این است که انسان به عنوان اشرف مخلوقات حق دارد از منابع آب به هر نحوی که دوست دارد، استفاده کند که باید تبدیل شود به این ذهنیت که انسان به عنوان جانشین خدا بر روی زمین باید از منابع آب به عنوان آیات الهی حفاظت کند.

او در ادامه بعضی از عوامل عینی که باید به خوبی برای مردم نمایش داده شود را برشمرد و گفت: خشک شدن چاه‌های آب، خشک شدن باغات پسته، کوره‌های زغال سازی، مهاجرت روستاییان، پسته کاران ثروتمندی که الان فقیر شده اند، پیامدهای استفاده درست از آب و سیستم های آبیاری تحت فشار از جمله عوامل عینی است که باید نمایش داده شود.

عبداللهی افزود: زمانی می‌گفتند که پوست‌های پسته بیرون ریخته را نشان ندهید. اگر بگویید که باعث آفلاتوکسین می‌شوند، ضد امنیت ملی است. اما وقتی این‌ها را نشان ندهید، خود این‌ها باعث می‌شود که مشکل پیدا کنیم.

او ادامه داد: شما نمی‌توانید بگویید که چاه‌های ما خشک شده، این‌ها را نگوئیم چون باعث می‌شود که از نظر سیاسی مشکل پیدا کنیم. هیچ مشکلی نیست، باید گفت و مشکل را هم پیدا کرد. اگر نگوئیم هزینه‌اش خیلی بیشتر خواهد بود.

رییس سابق موسسه تحقیقات پسته کشور گفت: اگر ما نیاز داریم که تغییر نهادی ایجاد شود، پیش نیاز آن تغییر تفکر است. پس اگر نیاز به تغییر در سیاست‌ها،

قوانین و سازمان‌ها و در نهایت انجام اصلاحات نهادی باشد، راهی جز ایجاد تغییر در تفکرات مردم نیست. تا چنین اقدامی صورت نگیرد انجام اصلاحات نهادی غیر ممکن بوده و راه توسعه صنعت پسته ناهموار خواهد بود. نه اینکه اتفاق نمی‌افتد، بلکه کند است. باید ببینیم که چه کسی باید این تغییر و تفکر را انجام دهد؟

تغییر تفکر بر عهده نخبگان علمی

عبداللهی افزود: وظیفه اصلی تغییر تفکرات مردم بر عهده نخبگانی است که نیازی به رای مردم ندارند. لذا نخبگان علمی در حوزه‌های مختلف باید این کار را انجام دهند. نخبگان سیاسی که نیازمند جلب آرا مردم و کسب محبوبیت هستند بایستی بعد از تغییر تفکرات مردم، نسبت به پردازش آن و انجام اصلاحات نهادی، اقدام کنند.

او خاطر نشان کرد: در ابتدای کار، هیچ نخبه سیاسی نمی‌تواند هیچ قانونی بر ضد خواسته های مردم تصویب کند که اگر این کار را بکند رای نمی‌آورد.

عبداللهی اظهار داشت: در فرآیند اصلاحات نهادی، رسانه نقش مهمی بر عهده دارند.

او در ادامه، اقدامات گسترده اطلاع رسانی، آموزشی، فرهنگی و ... تغییر تفکر کشاورزان از روش‌های سنتی به علمی و تغییر دیدگاه آنها برای حداکثر نمودن منافع اجتماعی به جای حداکثر کردن منافع شخصی، شناسایی ساختارهای سازمانی مناسب و تصویب قوانین و ارائه سیاست های مناسب جهت عملی نمودن تفکرات بیان شده را گام های لازم جهت انجام اصلاحات نهادی در صنعت پسته اعلام کرد.

محمد حسین کریمی پور از وضعیت بحران منابع آب می گوید

بالتر از خطر

محمدحسین کریمی پور، رییس سابق کمیسیون کشاورزی آب و منابع طبیعی در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران است. او که نماینده انجمن پسته ایران در هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی است، علاوه بر دانش آکادمیک و تجربه مدیریتی اش به دلیل تشکلی که از آن می آید آشنایی جامعی با مقوله آب و دشواری های تامین منابع آبی دارد. با این حال، کریمی پور بیش از آن که نگران تامین آب برای توسعه کشاورزی باشد، دلواپس اثرات برداشت های بی رویه از منابع آبی کشور است که به قول خودش «فیوز پرانده است». او ریشه های تکثیر تاسف انگیز چاه های غیر مجاز را در دولتی شدن مدیریت منابع آب می داند که «مردم را از جمعیت های بهره بردار مسوول، به افراد متفرق و لرزانی تبدیل کرد که تلاش می کنند تا وقتی آب هست مقدار بیشتری از آن برداشت کنند» به اعتقاد کریمی پور اشتباهات قانونگذاران در سال های پس از انقلاب، باعث شده این پیام به کشاورزان و غیر کشاورزان داده شود که هر چاه غیرمجازی، بعد از چند سال می تواند مجوز دریافت کند» بنابراین هر کس می توانسته، دست به حفر چاه های غیر مجاز زده است. در ادامه گفتگوی کریمی پور با ماهنامه تجارت فردا را می خوانید.

سال هاست در مورد کم آبی و خطرات احتمالی بروز بحران آب در ایران سخن گفته شده، اما هیچ گاه مثل ماه های اخیر، این مساله در افکار عمومی ابعاد ملی نیافته بود. به نظر شما اصولاً ریشه این بحران از کجا آب می خورد؟

من ابتدا لازم می دانم چند آمار پایه درباره وضعیت آبی ایران مطرح کنم تا موقعیت ما روشن شود.

اول: چقدر آب داریم و چقدر می توانیم مصرف کنیم؟ براساس آخرین آمار وزارت نیرو، بوم ایران سالانه ۱۲۰ میلیارد متر مکعب آب شیرین تجدیدپذیر تولید می کند. تجدیدپذیر یعنی آبی که هر سال در طبیعت تولید و تجدید می شود، نه آبی که از ذخایر استاتیک و فسیلی طبیعت برداشت می شود.

دوم: چقدر آب مصرف می کنیم؟ یک معیار جهانی می گوید هیچ کشوری نباید اجازه دهد انسان (شامل شهرها، روستاها، گردشگری، کشاورزی، صنعت و معدن) بیشتر از ۴۰ درصد آب شیرین تجدیدپذیر را مصرف کند. البته بسیاری از دانشمندان محیط زیست به اعداد پایین تر از این معتقدند، ولی نرم جهانی یا معیار طلایی همان ۴۰ درصد است. بعضی از کشورهای جهان سوم که در مدیریت تعادل آب شکست خورده اند، چون نمی توانند به سقف ۴۰ درصدی پایبند باشند، به جای این عدد، هدف خود را ماندن در سقف ۶۰ درصدی قرار داده اند. اما ایران در حال حاضر از ۱۲۰ میلیارد متر مکعب منابع آبی خود، بیش از ۱۰۰ میلیارد متر مکعب (یعنی بیش از ۸۳ درصد) را برداشت می کند. از کنار هم

گذاشتن این اعداد نتیجه می گیریم که کم لطفی است فرض کنیم در آستانه ی بحران آبی هستیم. بلکه باید پذیرفت در مساله ی مدیریت کلان آب، فیوز پرانده ایم! سوم: ترکیب مصرف آب مان چگونه است؟ آمار جهانی نشان می دهد در دنیا ۷۰ درصد آب به مصرف کشاورزی می رسد ۲۲ درصد به تولید غیر کشاورزی (شامل صنعت، معدن، گردشگری و غیره) تخصیص می یابد و هشت درصد باقی مانده هم مصرف شهری دارد. اما ترکیب در ایران ۹۱ درصد بخش کشاورزی، حدود شش درصد آب شرب شهروندی و حدود سه درصد مصارف تولیدی غیر کشاورزی شامل صنعت، معدن و غیره است.

توجه به این اعداد چند درس برای ما دارد؛ اول اینکه اگر بخواهیم مصرف ۸۳ درصدی را به حد کشورهای ضعیف آبی یعنی ۶۰ درصد هم برسانیم، محتاج کاهش ۳۰ میلیارد متر مکعب از مصرف ۱۰۰ میلیارد متر مکعبی هستیم. این رقم، بسیار رقم بزرگی است. اگر هدف ۴۰ درصد بین المللی مد نظرمان باشد، که باید از ۱۰۰ میلیارد متر مکعب به ۵۰ میلیارد متر مکعب برسیم. یعنی باید مصرف آب را به نصف کاهش دهیم که عملاً غیر ممکن است.

روشن است برای صرفه جویی حداقل ۳۰ میلیارد متر مکعبی آب در سال، به جز کنترل مصرف در بخش کشاورزی راه دیگری وجود ندارد. چون حتی اگر مصرف آب صنعتی و شهری را به صفر هم برسانیم، کل صرفه جویی ایجاد شده کمتر از ۹ میلیارد متر مکعب خواهد بود.

درس دومی که از این آمار می گیریم این است که یکی از موانع توسعه صنعت و تولید ایران، کمبود آب تخصیصی به این بخش است. ترکیب مصرف آب ایران بیشتر شبیه جوامع فئودالی است تا جوامع مدرن! همین الان صنایع موجود در استان های کرمان، یزد و اصفهان با کمبود آب مواجهند. پارسال به کرات سهمیه آب شرکت های فولادسازی اصفهان قطع شد. اینها سرمایه گذاری های استراتژیک کشور بوده اند که با این وضعیت مواجه شده اند. طرح های متعددی در استان های مرکزی ایران به دلیل کمبود آب، با پیشرفت های فیزیکی ۲۰ تا ۳۰ درصدی رها شده اند. چون فهمیده اند تخصیص آبی که وزات نیرو روی کاغذ به آنها داده است، قابل تامین نیست.

پس درس دوم این آمارها، این است که اگر کشور می خواهد صنعت، گردشگری و کار ایجاد کند، یکی از مسائلیش (علاوه بر کم کردن ۳۰ میلیارد متر مکعب از مصارف آب کشاورزی برای ایجاد تعادل در منابع آبی ایران) این است که حداقل ۱۰ میلیارد متر مکعب آب هم صرفه جویی کند تا بتواند تولید غیر کشاورزی خود را رونق داده و ثروت ملی را افزایش دهد.

اینها اعداد و ارقام بالا دستی منابع آب ایران است که یا مستند به آمارهای رسمی دولت است یا نرم های بین

المللی؛ و تکلیف ما را در زمینه ی مدیریت منابع آب روشن می کند.

یکی از اعضای اتاق ایران اخیراً آماری تکان دهنده را مطرح کرده و گفته است حدود ۴۰۰ هزار چاه آب غیر مجاز در کشور وجود دارد. با توجه به وضعیت بحرانی منابع آبی ایران، ریشه ی این حجم از برداشت غیر مجاز و بی ضابطه از منابع آبی را در چه می دانید؟

در حالی که تعداد چاه های کشور در آمار رسمی حدود ۴۴۰ هزار حلقه اعلام می شود، متأسفانه تعداد چاه های غیر مجاز را نیز باید با مینای چند صد هزار شمارش کرد. وزارت نیرو تعداد آدرس و مشخصات دقیق این چاه های غیر مجاز را احصا کرده، اما ندیده ایم که رسماً اعلام شود. در جلسات کارشناسی اعداد چاه های غیر مجاز از منابع مختلف بین ۱۵۰ الی ۳۰۰ هزار حلقه فرض می شود.

چند چیز دوران سیاه غارت آب در ایران را زمینه سازی کرد؛ اول: ورود تکنولوژی حفر چاه به ایران در دهه ی چهل.

دوم: نفی حق «حیازت» آب (که دستاورد باستانی اقوام ایرانی و مورد امضای اسلام بود، ولی قوانین بی پایه ای مثل قانون توزیع عادلانه آب در اوایل دهه ی ۶۰ آن را ویران کرد.

سوم: نگاه تامین اجتماعی و کمیته امدادی به آب، به عنوان بستر توزیع ثروت.

چهارم: انرژی مجانی که اجازه می دهد آب را از هر عمقی استخراج کنی و پنجم: تعطیل وظایف حاکمیتی در برخورد با آب زده ها. حاکمیت با بی تدبیری آب را مستعد چپاول کرد. این چپاول را تسهیل کرد و برایش سوبسید داد و دزدی آب را از تنبیه معاف کرد. بلکه به دزدان با دادن پروانه پاداش داد.

بسیار خوب، حالا وارد جزئیات موضوع چاه های غیر مجاز آب شویم. ما می دانیم که در سال ۸۹ مجلس شورای اسلامی طی مصوبه ای برای تعیین تکلیف چاه های غیر مجاز، دولت را موظف کرد طی پروسه ای برای برخی از این چاه ها پروانه بهره برداری صادر کند. نقش این مصوبه و مصوبات مشابه را در وضعیت امروز منابع آبی چگونه می بینید؟

برای پاسخ به این سوال لازم است اندکی به تاریخچه موضوع مراجعه کنیم از موقعی که بشر پا به پهنه ایران گذاشته است، این پهنه بیابانی یا نیمه بیابانی بوده است. تمدن ایرانی غالباً در جنوب البرز و طرفین زاگرس شکل گرفته، با تمرکز بیشتر بر شرق زاگرس. این پهنه را به جز برخی مناطق خاص مثل خوزستان یا گیلان با بخش هایی از آذربایجان می توانیم بیابانی یا نیمه بیابانی بدانیم یعنی مناطقی که اولاً بارش در آنها نسبت به

متوسط جهانی پایین‌تر است و ثابا به علت تابش شدید خورشید، تعریق در آن‌ها بالاتر است.

در این سرزمین تا قبل از دوره اسلامی، نظامی در زمینه مهندسی و مدیریت آب برقرار بوده است. یعنی آب کم بود، اما مردم روش‌های مصرف بهره‌ور از آب را بلد بوده‌اند و قوانینی بر این مصرف حکمرانی می‌کرده است. یعنی هر کسی نمی‌توانسته از هر جا که می‌خواهد آب استحصال کند. این قواعد بر اساس «حیازت» بوده است. به این معنی که مثلاً شما به عنوان نفر اول وارد دشتی می‌شوید و برای اقدام به زراعت، از چشمه‌ای آب برداشت می‌کنید. بعد از مدتی نفر دوم و سوم می‌آیند تا جایی که وقتی نفر دوازدهم برای برداشت آب و زراعت به سراغ چشمه می‌آید، می‌بیند اگر او بخواهد آب برداشت کند، ۱۱ نفر قبلی مقداری از نیاز آبی خود را باید واگذار کنند. قاعده «حیازت» می‌گوید: برداشت فرد جدید نباید مانع از برداشت «مشروع» و «مستمر» افراد قبل باشد. فرق حیازت با مالکیت در این است که مشروط به تداوم مصرف است. نکته جالب اینکه وقتی اسلام وارد ایران شد، یکی از روندهایی که کاملاً امضا و تایید شد همین «حیازت آب» بود. مدل مورد توصیه اسلام همین حیازت بود و تا مدت‌های مدید در ایران به موقع اجرا گذاشته می‌شد.

اما متأسفانه در سال ۱۳۶۲ با قانون توزیع عادلانه آب، ریشه‌ی این حیازت در ایران کنده شد. منطق این قانون در اوایل انقلاب یک منطق تامین اجتماعی و کمک به فقرا بود که البته بزرگ‌ترین ضرر را به مستضعفین و مناطق روستایی زد. این قانون می‌گفت: «آب مال دولت است و دولت با صدور پروانه‌های موقت کوتاه مدت، مجوز استفاده از آن را موقتاً به دیگران می‌دهد» یعنی شما اگر جد اندر جد در یک روستا از منابع آب برداشت و زراعت می‌کنی، ناگهان بعد از پنج هزار سال چشم باز می‌کنید و می‌بینید اختیار آب را ندارید، آب مال دولت است و دولت می‌تواند هر گاه خواست به شما یا هر کسی دلش خواست پروانه‌ی بهره برداری از آن را بدهد یا ندهد.

این اتفاق نظامات حفاظت آب ایران را به هم ریخت. چون قبلاً مردمی که حق حیازت داشتند، آب را مال خود می‌دانستند و از آن حفاظت می‌کردند. اما چرا باید برای حقی که دولت از آن‌ها دزدیده بود، هم نگاهیانی می‌کردند؟ به قول فریدمن «اگر مدیریت صحراها را به دولت بسپارید، ظرف پنج سال شن کمیاب می‌شود» این خصوصیت مال دولتی است که همه شروع می‌کنند با اسراف از آن برداشت می‌کنند و در برداشتن از منابع با هم مسابقه می‌دهند. این اتفاق برای آب هم رخ داد چون بهره‌برداران خود را مالک آب نمی‌دانستند، متکفل حمایت از آن نیز نمی‌شدند. هر کسی تلاش می‌کرد از این مال موجود، به اندازه حداکثری که می‌تواند در طول حیات آن برداشت کند.

اینها مبنایی به هم ریختن حاکمیت آب در ایران بوده و مردم را از «جمعیت‌های بهره بردار مسوول» به «افراد

متفرق و لرزان» تبدیل کرد که تلاش می‌کردند تا وقتی آب هست مقدار بیشتری از آن برداشت کنند و اندوخته‌ی خود را افزایش دهند.

چرا بعد از انقلاب این اتفاق افتاد؟ چون مسوولان بدون توجه به اینکه منابع آب محدود است به صحنه نگاه می‌کردند و می‌دیدند غالباً آب در اختیار اربابان یا دهقانان دارا است و خیال می‌کردند خانواده‌های زیادی هستند که اگر به آن‌ها آب بدهیم، می‌توانند مثل اربابان و دهقانان، صاحب مال شوند و وضع خود را بهبود دهند. این تغییر متأسفانه به همان سال‌های اوایل انقلاب و دهه‌ی ۶۰ محدود نشد. در واقع اسفند ماه ۸۹ نخستین باری نبود که مجلس راه فرار برای چاه‌های غیر مجاز را تصویب کرد.

مثلاً دشت رفسنجان در سال ۱۳۵۳ به عنوان دشت ممنوعه تصویب شد و کنترل آب در آن دشت، آغاز شد. بعد از انقلاب با همین مبنا شورایی تشکیل شد و شروع به واگذاری آب کرد. آن هم تحت عنوان تقسیم عادلانه‌ی منابع آب در دشتی که حفر چاه در آن غیر مجاز بوده است. در حقیقت مبنای تخریب منابع ارزشمند آب رفسنجان در آن سال‌ها گذاشته شد.

این رویه بعد از مدتی باعث ایجاد برخی مشکلات شد. چون مردم حکم برداشت منابع آبی را داشتند، اما این حکم مخالف قوانین حاکم بر وزارت نیرو بود و این یک مشکل قانونی ایجاد می‌کرد. بنابراین برخی مجلسی‌ها زمینه‌هایی را فراهم کردند که حتی در دشت‌های غیر مجاز، با یک شرایطی چاه‌ها قانونی شوند.

این رویه به کشاورز هوشمند و غارت‌زده‌ی ایران پیامی داد مبنی بر اینکه «اگر می‌توانی چاهی حفر کنی، یکی دو سال بجنگ، دعوا کن، رشوه بده و به هر روشی چاه را حفظ کن؛ بعد مجلس چاه غیرمجاز تو را تبدیل به چاه پروانه‌دار می‌کند که کلی ارزش خواهد داشت» افرادی که جرات بیشتر و تدین کمتری داشتند، شانس خود را در این زمینه امتحان کردند. به فاصله‌ی چند سال جایزه‌شان را گرفتند و این به یک مفهوم رایج در کشور تبدیل شد. آخرین بار هم در سال ۸۹ مصوبه مجلس را گرفت. یعنی بارها مجلس محترم این پیام را به جامعه داده که متجاوزان به منابع آبی و دارندگان چاه‌های دزدی به زودی پاداش خواهند یافت و کماکان هم این روال ادامه پیدا خواهد کرد. در واگذاری زمین هم همین ماجراست.

البته در بار آخر چون کشور وارد بحران‌های شدید آبی شده بود این مصوبه در شورای نگهبان مورد ایراد واقع شد و نهایتاً با اصلاحاتی به تصویب نهایی رسید. شروطی که به این مصوبه اضافه شد موجب شد این بار قانونی‌سازی چاه‌های متجاوزان در مقیاس گسترده انجام نشود.

اگر توجه کنیم که در مناطق مرکزی ایران قیمت یک کاغذ پروانه چاه بین ۵۰۰ میلیون تومان (در بعضی مناطق مرکزی) تا ۱/۵ میلیارد تومان (در نزدیکی قم) تا هفت میلیارد تومان (در شهر انار استان کرمان) است،

می‌فهمیم که چرا وقتی پای چاه آب به میان می‌آید، برخی در کشور این قدر بی احتیاطی می‌کنند. من نمی‌گویم این افراد ذی‌نفوذ خودشان چاه آب دارند که البته غیر ممکن هم نیست، اما توجه کنید وقتی فردی بتواند ۳۰۰ پروانه‌ی چاه برای مردم فراهم کند، مثل این است که ۳۰۰ فقره ۵۰۰ میلیون تا هفت میلیارد تومانی در منطقه خود توزیع کرده است که می‌تواند از آن استفاده‌ی سیاسی کند. محبوبیت به دست بیاورد، در انتخابات شرکت کند یا در هر تحول دیگری، آن را به قدرت سیاسی یا اجتماعی تبدیل کند. بنابراین اگر الان کسی از من بپرسد که مهم‌ترین تهدید منابع آب ایران چیست، می‌گویم: بی‌تدبیری مسوولان در مدیریت منابع آب.

چند روز قبل خبری داشتیم مبنی بر اینکه قرار است سهم آب بخش کشاورزی از مهرماه و همزمان با آغاز سال زراعی جدید به نصف کاهش یابد. بنابراین به نظر می‌رسد دولتمردان هم این دغدغه‌ها را دارند. اگر فرض کنیم که دولت با دلسوزی تمام بخواهد اقدام به حل این معضل کند، چه راه‌هایی پیش رو دارد مثلاً در مساله مرگ دریاچه ارومیه چه باید کرد؟

چه بسیار اعلان عجیبی بود. اما نشان می‌داد حداقل وزرای نیرو و جهاد کشاورزی متوجه عمق بحران شده‌اند، از این نظر مبارک است. اما گمان می‌کنم خیلی زود به ابزار سیاسی سیاست‌بازان مخالف برای شوراندن کشاورزان علیه دولت تبدیل شود. اگر نمایندگان مجلس، ائمه جماعات، جوانان و ریش سفیدها توجیه می‌شدند و همراهی می‌کردند، امید توفیق بیشتر بود.

در همین ارومیه اول از همه باید برای این موضوع عزم ملی ایجاد شود، شما به سخنان بزرگان محلی در مورد مساله‌ی آب دریاچه ارومیه توجه کنید، به اظهارات مقامات در این باره توجه کنید... هیچ کس جز وزیر نیرو این واقعیت را نمی‌گوید که ریشه بحران در ارومیه این است که در ابتدای انقلاب این منطقه کمتر از ۱۵۰ هزار هکتار زمین تحت کشت داشت، اما امروز نزدیک ۵۰۰ هزار هکتار زمین تحت کشت دارد، اگر این دو سوم اضافه، کم نشود، نمی‌شود هیچ کاری برای ارومیه کرد. حرف انتقال آب از دریای خزر به دریاچه و امثال آن «قصه» است و انسان تاسف می‌خورد که کارشناسان کشور این حرف‌ها را برای خوشامد این و آن تکرار می‌کنند. کدام آدم عاقلی آب حوضه‌ی ارومیه را برای کاشت هندوانه، سیب زمینی و صدورش به کردستان عراق و جمهوری آذربایجان که کمتر از ۱۲۰ تومان در متر مکعب ارزش افزوده منتسب به نهاده آب دارد، مصرف می‌کند، بعد آبی به گرانی متر مکعبی شش هزار تومان به جایش از خزر می‌آورد؟

حوضه آبریز ارومیه کاسه‌ای است که دو ورودی (بارش مستقیم، روان آب‌ها) و دو خروجی (تبخیر، برداشت انسانی) داشته است ما آمده‌ایم سالی دو میلیارد متر

ما چنین مسائلی را در اولویت بگذارند و برایش هزینه بدهند.

شاید مساله وقتی سامان یابد که مردم در روستاهای آذربایجان جمع شوند و بگویند: «ما پشت به پشت اینجا بوده‌ایم و زیسته‌ایم... در این دشت‌ها، در این کوهپایه‌ها، در این مزارع دل انگیز و باغ‌های جادویی؛ اینجا باید برای بچه‌های ما هم محل زیستن باشد. برای حفظ آذربایجان هزینه‌اش را هر چیز باشد، می‌دهیم و مطالبه می‌کنیم.»

اما الان شرایط این طور نیست. حتی وزیر نیرو که جرات کرده و وارد این بحث شده صدق و شجاعتش ممکن است به ضرر او تمام شود. ولی نامش به نیکی در تاریخ می‌ماند. اگر طرح کاهش ۵۰ درصدی منابع آب کشاورزی اجرا شود، نمایندگان مجلس ظرف دو ماه وزیر نیرو و وزیر جهاد کشاورزی را استیضاح می‌کنند، چون کسی به این نگاه نمی‌کند که بحران آب دارد ریشه اقتصاد ایران را می‌خشکاند. همه به این نگاه می‌کنند که انتخابات در پیش است و مردم از چه خوش‌شان می‌آید. همه طبق معمول دنبال حرف‌های خوشگل‌اند. چه پاک که بشود یا نشود؟ برخی سیاسیون مخالف هم فرصت تحریک کشاورزان را از کف نخواهند داد، گاهی که من به اوضاع بحرانی منابع آب آذربایجان می‌نگرم، قلبم پاره می‌شود. من آذری نیستم، اما ایران من همیشه مدیون شجاعت و قدرت هم‌وطنان آذری بوده است. بدون تبریز، ارومیه، خوی، اسکو، اهر و مرند ایران برای من اصلاً قابل تصویر نیست. مثل این می‌ماند که بخواهی مادرت را بدون صورت تصور کنی! کسی هست بشوند که بدمستی ما در آب، اینها را به دامن بحران برده است؟

از سوی دیگر کسانی که در ارومیه چاه‌های غیر مجاز را حفر کردند، ظرف یک شب که این کار را نکردند ۳۰ سال طول کشیده تا این چاه‌ها حفر شوند. وزارت نیرو در این ۳۰ سال کجا بوده؟ نیروی انتظامی کجا بوده؟ فقط می‌خواهند آقای دکتر کلانتری را بگذارند آن بالا که جادو کند و دریاچه ارومیه را نجات دهد! کلانتری که جادو بلد نیست. او می‌تواند یک تیم علمی جمع کند و تصمیمات لازم را بر اساس کار کاشناسی بگیرد، اما اخذ تصمیمات هزینه دارد. هزینه‌ی کوچکش پول است. اما هزینه‌ی بزرگش هزینه‌های اجتماعی و ایجاد عزم ملی است. مهم است بدانیم چرا به این روز افتادیم. اگر درد را نشناسیم، درمان ممکن نیست. اصل درد ما در رفتار مدیریت در عرصه آب بوده و هست؛ این باید تغییر کند. اگر در ارومیه و تبریز ائمه جمعه و جماعات، نمایندگان مجلس و سایر منتفدین محلی راه افتادند، مردم را جمع کردند و به آنها گفتند که «به دلیل وضع منابع آبی قرار است در آینده نزدیک آذربایجان خشک شود قرار است شما از این شهر یا روستا ریشه کن شوید و اگر می‌خواهید این اتفاق نیفتد باید جمع شوید و ۷۰ درصد چاهها را ببندیم، اگر این روز را دیدیم، مساله آب حل خواهد شد.

اگر رییس‌جمهور و مجلس گفتند که «باید زمین‌های زیر کشت این منطقه به ۱۵۰ هزار هکتار اول انقلاب برگردد» این مساله به طرف حل می‌رود. اگر برای قلع چاه‌های اضافی تفاهمی بین دولت و مجلس و ریش سفیدها شکل گرفت، امیدوار شوید. اگر قوه قضاییه و نیروی انتظامی سراغ چاه‌های غیر مجاز رفتند، دلخوش باشید. البته به شخصه من کاملاً بدبینم که سیاسیون

مکعب آب اضافی از این کاسه دزدیده‌ایم؛ این سیستم سال‌ها این وضعیت را تحمل کرده و سر انجام اکنون وارد سیگل مرگ شده است. اگر این سیگل مرگ تهاجمی شود، دو میلیارد متر مکعب نمک در معرض فرسایش باد قرار می‌گیرد. دو میلیارد متر مکعب گویا هفت برابر ذخیره نمک دریاچه‌ی آرال است. طغیان آرال قدرت تخریبی به اندازه ۲۵ برابر قدرت تخریب بمب اتمی هیروشیما داشت؛ چون الان در هیروشیما زندگی به بهترین وجه جریان دارد، اما در حوضه آرال تا صد سال دیگر گیاه نخواهد روید.

بنابراین مشکل اصلی این نیست که دولت یا وزارت نیرو همراه باشند. دولت روحانی در مساله آب و محیط زیست توجیه‌ترین دولت بعد از انقلاب است. در حد آشنایی و اطلاع من، روحانی، جهانگیری، نهایندیان، ابتکار، چیت چیان و حجتی عمق مدیریتی مساله را می‌فهمند. البته نمی‌دانم چقدر حاضرند هزینه بدهند و این مشکل چه وزنی بین اولویت‌هایشان دارد. ولی مثل فاجعه دولتی قبلی نیست که حتی الزامات توزیع آب حوضه‌ای را استانی کرده بودند. اما مشکل در منطق رایج در کشور است که به هیچ یک از کشاورزان نمی‌گوییم «باید جمع شوید و چاه‌های اضافه را مسدود کنیم. هر کس چاه غیر مجاز دارد به مردم خیانت می‌کند. اگر کار به تخلیه ارومیه، تبریز و مهاباد از سکنه کشید کسانی مقصر ان هستند که امروز دارند آب می‌دزدند» بلکه همه می‌گویند «درمانی برای ارومیه پیدا کنید که آب در دل کسی تکان نخورد» چنین درمانی اساساً وجود ندارد. هر کس قول درمان کم هزینه سریع و بی‌درد، معضل ارومیه را داد به صداقت یا تسلطش باید شک کرد.

اطلاعیه

دومین دوره آموزشی سالیانه جامع پسته

۲ تا ۷ آذر ۱۳۹۳ - شیراز

هتل بزرگ شیراز

تماس با ۴۰۰-۸۸۹۴۷۳۰۰-۰۲۱

شرایط رقابت بین پسته آمریکا و ایران نزدیک می‌شود؟

پسته آمریکا پنجه در پنجه بیماری، خشکسالی و تحریم

تولید آمریکا کم تر از حد انتظار

ماهنامه پسته - وضعیت صنعت پسته‌ی آمریکا آنقدر هم خوب نیست. این را خبرگزاری‌هایی همچون فارم پرز، کپیتال پرز و نشنال ژورنال در فاصله‌ی زمانی ۷ تا ۱۳ شهریورماه سال جاری اعلام کردند. به نظر می‌رسد عوامل محیطی و سیاست‌های دولت آمریکا، پیش‌بینی وضعیت بازار پسته را کمی دشوار کرده است.

خبرگزاری نشنال ژورنال در شماره‌ی ۷ شهریورماه خود، با اشاره به اینکه پسته بعد از گذشت چند دهه از یک کالای لوکس و گران به یک میان‌وعده‌ی پرطرفدار در آمریکا تبدیل شده است، می‌افزاید: تقاضای بسیار زیادی برای پسته در خارج از مرزهای آمریکا وجود دارد، ولی تولید پسته‌ی آمریکا، تحت تاثیر بعضی از عوامل محیطی قرار گرفته است.

این گزارش با اشاره به تاثیر بد کرم گلوگاه انار بر درختان پسته، خاطر نشان می‌کند: در سال‌های اخیر انتشار بیماری قارچی " بوتریوسفریا " سرعت یافته و مدیریت این بیماری بسیار دشوار است. در ادامه، این گزارش پدیده‌ی خشکسالی بسیار شدید در منطقه‌ی پسته خیز کالیفرنیا را به عنوان عاملی خسارت‌زا برای درختان برمی‌شمرد و می‌افزاید: بعضی از کشاورزان، تابستان امسال ۵ برابر بیشتر از مواقع عادی، بابت خرید آب هزینه کردند.

از آنجایی که روسیه واردات بیشتر محصولات خوراکی از آمریکا را ممنوع کرده است، مسائل سیاسی نیز صنعت پسته‌ی آمریکا را تحت تاثیر قرار داده است. به گزارش خبرگزاری نشنال ژورنال، مدیر اجرایی انجمن تولید کنندگان پسته‌ی آمریکا، از دست دادن هر بازار

پسته‌ای را به عنوان صدمه‌ای بر پیکره‌ی صنعت پسته‌ی آمریکا می‌داند. ریچارد ماتویان در این خصوص، ایران را به عنوان بزرگترین رقیب آمریکا در صادرات پسته به روسیه معرفی می‌کند که به زودی جای آمریکا را در بازار پر خواهد کرد. این در حالی است که مدیر بازاریابی انجمن تولید کنندگان پسته‌ی آمریکا در گفت‌وگو با خبرگزاری نشنال ژورنال، به تقاضای بسیار زیاد برای پسته در بازار جهانی اشاره می‌کند و تحریم روسیه را امری بی‌تاثیر بر صادرات پسته‌ی آمریکا قلمداد می‌کند. جودی هیروگوئین خاطر نشان می‌کند: حدود ۲۵ درصد از پسته‌ی آمریکا به چین صادر می‌شود، اروپا و آمریکای شمالی هم بازارهای مهم هدف صادرات آمریکا هستند. آمار دپارتمان کشاورزی آمریکا نشان می‌دهد: طی ۵ سال اخیر، میزان مصرف داخلی پسته در آمریکا افزایش یافته و محبوبیت پسته از ماکادمیا و فندق بیشتر است. خبرگزاری فارم پرز به نقل از مدیر کمپانی بلکول گزارش می‌دهد: امسال کیفیت خوب امامقدار محصول کم است. او در ۳ دهه تولید پسته هیچ‌گاه به یاد ندارد که برداشت ۱۰ روز زودتر انجام شود. برایان بلکول می‌افزاید: به علت هم‌پوشانی ضعیف درختان نر و ماده در بهار و تلقیح نامناسب، بعضی از باغداران باید پسته‌ی بعضی از درختان را ۲ بار بچینند. بلکول مقدار محصول هر باغ را متأثر از کم آبی و عدم تامین نیاز سرمایگی درختان در زمستان سال گذشته می‌داند و می‌گوید: تاکنون ۵ چاه از ما خشک شده است و امسال قیمت خرید هر متر مکعب آب حدود ۰/۸۹ دلار (معادل ۲ هزار و ۸۰۰ تومان) بود.

شایان ذکر است که قیمت آب کشاورزی در کالیفرنیا بر اساس شرایط عرضه و تقاضا در بازار آزاد آب تعیین می‌شود. خبرگزاری بلومبرگ در شماره ۲ مردادماه سال جاری خود قیمت هر مترمکعب آب معامله شده در بازار را بین ۰/۸۱ تا ۱/۶۲ دلار (معادل ۲ هزار و ۶۰۰ تومان تا ۵ هزار و ۲۰۰ تومان) اعلام می‌کند. این در حالی است که به گفته‌ی این خبرگزاری قیمت هر مترمکعب آب در دوره‌ی مشابه سال گذشته حدود ۰/۱۱ دلار (معادل ۳۶۰ تومان) بوده است. در تایید این خبر حمید شفیعی‌پور از باغداران ایرانی مقیم آمریکا به ماهنامه پسته می‌گوید: در قسمت‌های جنوبی ایالت کالیفرنیا تقاضای بسیار زیادی برای آب وجود دارد و به علت کمتر بودن آب در این مناطق، در تابستان امسال، قیمت‌ها برای هر مترمکعب آب، تا بیش از ۱/۶۱ دلار هم رسید. از سوی دیگر خبرگزاری کپیتال پرز به نقل از ریچارد ماتویان مدیر اجرایی انجمن تولید کنندگان پسته‌ی آمریکا، از کاهش ۱۵ درصدی مقدار پسته امسال خبر می‌دهد و می‌گوید: ما در وضعیتی هستیم که نمی‌توانیم تمام تقاضاها را تامین کنیم. در عین حال بخش خدمات کشاورزی خارجی دپارتمان کشاورزی آمریکا، انتظار دارد امسال ۱۷۵ هزار تن از ۲۱۳ هزار تن پسته‌ی تولیدی آمریکا صادر شود که مهم‌ترین اهداف صادراتی کشورهای عضو اتحادیه اروپا و چین هستند. در عین حال کپیتال پرز به نقل از رایونانک گزارش می‌دهد: انتظار آن می‌رود که با افزایش تقاضا برای محصول کم امسال، قیمت‌ها در حدود ۱۰ درصد افزایش پیدا کنند.

گزارش شرکت نیکولز از وضعیت تولید پسته آمریکا در سال جاری؛

محصول آمریکا ۲۱۳ هزار تن است

کلی در صنعت پسته‌ی آمریکا بر این است که میزان محصول امسال مانند سال گذشته، حدود ۲۱۳ هزار تن خواهد بود. حدوداً ۱۳ هزار و ۶۰۰ تن محصول از سال قبل موجود است که کیفیت نامناسبی دارد، چون کلاً محصول سال گذشته کیفیت خوبی نداشت.

گزارش شرکت نیکولز ادامه می‌دهد: سهم پسته‌ی باغ‌های جوان از محصول امسال نامعلوم است. این باغ‌ها در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۶ احداث شده‌اند و امسال اولین سال ثمردادن آن‌ها است. باید توجه داشت که میزان محصول سال ۱۳۸۹ از حدود ۵۵ هزار هکتار سطح زیرکشت بارور تقریباً ۲۳۶ هزار تن بود.

این گزارش در ادامه با اشاره به افزایش ۶۰ درصدی سطح زیر کشت نسبت به ۹ سال پیش، علی‌رغم مشکلات شکوفه‌زنی، پوکی و آب، می‌افزاید: آیا امسال تولید ۲۱۳ هزار تن پسته را مانند سال گذشته باور داریم؟

در ادامه این گزارش، قیمت عمده فروشی هر کیلو پسته‌ی خندان خام درجه‌ی ۱ (US extra #1) سایز ۲۵-۲۱، حدود ۱۱/۵۷ تا ۱۱/۷۹ دلار و قیمت هر کیلو مغز، بسته به کیفیت ۲۲/۰۴ تا ۲۲/۱۵ دلار ذکر شده است.

حدوداً ۳/۸ درصد است. شایان ذکر است که بخش عمده‌ی پسته‌هایی که به ضبط پسته‌ی نیکولز وارد می‌شوند از مناطقی می‌آیند که پوکی زیادی ندارند. این درحالی است که از بعضی مناطق درصد پوکی خیلی بالایی گزارش شده است. این گزارش با بیان اینکه هنوز نگرانی از گرما و گرم گلوگاه انار، نسبت به محصول باقیمانده وجود دارد، می‌افزاید: ما هم اکنون شاهد ترک خوردن پوست سبز پسته‌ها هستیم و انتظار می‌رود که مقدار دانه‌هایی که پوست استخوانی‌شان لکه‌دار می‌شود به سرعت افزایش یابد.

در حالی که این گزارش ارزیابی میزان خسارت حشرات را در حال حاضر زودهنگام می‌داند، اما تصریح می‌کند: امسال خسارت حشرات به طور معناداری نسبت به سال محصولی گذشته کمتر است و دلگرمی بسیار زیادی نسبت به کاهش ۷۰ درصدی خسارت حشرات نسبت به سال قبل وجود دارد. بر پایه‌ی این گزارش، تا پایان ۱۸ شهریورماه سال جاری، حدود نصف محصول و تا روزهای واپسین شهریور حدود ۸۰ درصد محصول برداشت خواهد شد. این گزارش مدعی است: اجماع

ماهنامه پسته - گزارش ۱۱ شهریورماه سال جاری شرکت نیکولز از وضعیت پسته آمریکا در شروع برداشت حکایت از اطلاعات جدیدی در مورد پسته آمریکا دارد. این گزارش با بیان اینکه امسال برداشت پسته در آمریکا از ۲۷ مرداد ماه شروع و طی ۲ هفته حدود یک چهارم محصول چیده شده است، می‌افزاید: رقم جدید گلدن هیلز که به تازگی برنما شده است در باغ‌های جدیدالاحداث محصول بیشتری نسبت به پیش‌بینی‌ها دارد.

این گزارش خاطر نشان می‌کند: درصد پسته‌های دهن‌بست تا کنون حدود ۱۴ درصد گزارش شده است و پیش‌بینی می‌شود این میزان به ۱۸ تا ۲۰ درصد برسد و تقریباً مشابه سال قبل باشد. اندازه‌ی دانه‌ها متغیر و تقریباً متوسط است.

این گزارش ادامه می‌دهد: کیفیت کلی محصول نسبت به دوره‌ی مشابه سال گذشته، بسیار خوب و لکه روی پوست استخوانی پسته کمتر است. همچنین بسیاری از باغداران به دلیل نرسیدن بخشی از محصول مجبورند پسته‌ی بعضی از درختان را در دو نوبت بچینند. میزان پسته‌های پوک در محصول ورودی به ضبط‌های پسته

گزارش شرکت پرایمکس از بازار پسته آمریکا؛

افزایش ۲۷ درصدی بارگیری به کشورهای اروپای غربی

کاهش ۵۲ درصدی بارگیری به کشورهای آسیایی در ماه جولای

پسته‌ی خام	از	تا
انس ۲۰-۱۸ (Extra No.1)	۱۱/۴۶ دلار	۱۱/۶۸ دلار
انس ۲۵-۲۱ (Extra No.1)	۱۱/۲۴ دلار	۱۱/۳۵ دلار
دهن بست	۱۰/۱۴ دلار	۱۰/۳۶ دلار

در مقایسه با مدت زمان مشابه سال قبل را، کاهش ۵۲ درصدی بارگیری‌ها به کشورهای آسیایی عنوان می‌کند، در عین حال از افزایش ۲۷ درصدی بارگیری‌ها به اروپای غربی خبر می‌دهد. این گزارش می‌افزاید: بارگیری‌ها به آسیا از ابتدای سال جاری تا کنون نسبت به دوره‌ی مشابه سال گذشته، ۳ درصد کاهش و به اروپای غربی ۱۲ درصد افزایش داشته است.

این گزارش با بیان اینکه قیمت‌ها از زمان انتشار گزارش قبلی بدون تغییر مانده است و بازار خرید و فروش راکد است، می‌افزاید: بسیاری از خریداران، نیاز خود را تا شروع سال محصولی جدید برطرف کرده‌اند و فروشندگان نیز پسته‌های سال محصولی ۲۰۱۳ را به فروش رسانده‌اند.

این گزارش با اشاره به این که محصول جدید در حال فروش رفتن است و قیمت هر کیلوگرم پسته‌ی Extra No.1 حدود ۱۱/۱۳ تا ۱۱/۲۴ دلار است، قیمت پسته در سال ۲۰۱۳ را به شرح زیر اعلام کرد:

ماهنامه پسته - گزارش شرکت پرایمکس از پسته‌ی آمریکا که در ۲۱ اوت ۲۰۱۴ (۳۰ مرداد ۱۳۹۳) منتشر شد، حکایت از آن دارد که میزان بارگیری در ماه جولای (۱۰ تیرماه تا ۹ مردادماه) در حدود ۱۳ هزار و ۱۵۰ تن بوده است که در مقایسه با مدت زمان مشابه سال قبل، ۱۳ درصد کاهش یافته است.

این گزارش با بیان این که میزان بارگیری داخلی در این ماه با کاهش ۱۸ درصدی مواجه بوده و صادرات این محصول نسبت به سال گذشته به میزان ۹۰۷ تن (۲ میلیون پوند) یا ۱۰/۵ درصد کاهش داشته است، می‌افزاید: کل بارگیری پسته از ابتدای سال محصولی تا به امروز حدود ۲۰۲ هزارتن (۴۴۵ میلیون پوند) است که نسبت به دوره‌ی مشابه سال قبل با کاهش ۲ درصدی مواجه بوده است، در این بین بارگیری داخلی ۸ درصد کاهش و صادرات ۲ درصد افزایش را در مقایسه با دوره‌ی مشابه سال قبل نشان می‌دهد.

این گزارش دلیل کاهش ۱۳ درصدی بارگیری این ماه

در این گزارش قیمت هر کیلوگرم مغز پسته در سال محصولی ۲۰۱۳ حدود ۲۴/۰۳ تا ۲۴/۲۵ دلار ذکر شده است.

تاملی در باب مزایا و معایب کودهای نیتروژنی

کودهای نیتروژنی را هدر ندهیم

سفتی خاک را افزایش می دهد و دسترسی درخت به عناصر آهن، روی و فسفر را محدود می سازد.

سولفات آمونیوم

کود سولفات آمونیوم وقتی که در خاک مرطوب استفاده می شود، کمترین تبخیر و هدر رفت نیتروژن را دارد. از مزایای این نوع کود، اسیدی کردن خاک مناطق پسته خیز ایران است. این در حالی است که عمدتاً خاک مناطق پسته خیز ایران قلیایی است و این قلیائیت جذب عناصری همچون روی، مس و فسفر را برای درختان پسته دشوار کرده است. از معایب این نوع کود، درصد نیتروژن کم در حدود ۲۱ درصد، مضر بودن برای نهالهای جوان به دلیل داشتن شاخص نمک بالا در حدود ۵۳/۷، گران بودن، واکنش با آهک و هدر رفتن نیتروژن به شکل آمونیاک، افزایش شوری خاک و مورد آبخوبی قرار گرفتن در خاکهای شنی را می توان برشمرد.

نیترات آمونیوم

آمونیاک موجود در این کود سریعاً به نیترات تبدیل می شود. در شرایطی که خاک باغ مستعد تبدیل نیترات به گاز نیتروژن و یا آبخوبی است، کود نیترات آمونیوم توصیه نمی شود. در صورتی که بخواهیم این کود را روی سطح باغ پخش کنیم، نیترات آمونیوم این مزیت را نسبت به کود اوره دارد که نیتروژن آن بصورت تبخیر سطحی از دست نمی رود. این کود مزایای دیگری هم دارد؛ از جمله اینکه برای استفاده در سیستم های آبیاری تحت فشار مناسب است، حلالیت زیادی دارد، نیتروژن زیادی در حدود ۳۵ درصد دارد، به سرعت در دسترس گیاه قرار می گیرد، با آهک واکنش نمی دهد، باعث افزایش pH نمی شود، بصورت بالقوه خاصیت اسیدی دارد، برای مدت زمان طولانی در دسترس گیاه باقی می ماند. معایب این کود را هم می توان این گونه برشمرد؛ در خاکهای شنی و در صورت آبیاری بیش از حد مورد آبخوبی قرار می گیرد، نسبتاً گران است، شاخص نمک بالایی در حدود ۴۹ درصد دارد که برای نهالهای جوان مضر است.

شایان ذکر است که این مقاله با اقتباس از مقاله ای "انتخاب نوع کود نیتروژنی مناسب" بخش ترویج دانشگاه اوهایو و مقاله ای "ویژگی های کودهای شیمیایی" دپارتمان کشاورزی ایالات متحده آمریکا به رشته تحریر در آمده است.

زمانی کود نیتروژنی را وارد خاک کنیم که درخت پسته بیشترین میزان جذب را دارد. با توجه به اینکه درخت پسته در زمان مغز پر کردن بیشترین مقدار نیتروژن را جذب می کند توصیه می شود که ۷۰ درصد نیاز درخت به این عنصر، در این زمان تامین شود.

تبخیر مستقیم کود از سطح خاک

میزان تبخیر سطحی نیتروژن به میزان رطوبت خاک، pH خاک و درجه حرارت بستگی دارد. مثلاً اگر سطح خاک مرطوب باشد، گاز آمونیاک که از اوره آزاد می شود، همراه بخار آب به هوا می رود. باید توجه داشت که دماهای بالاتر از ۱۰ درجه سانتی گراد و pH خاک بیشتر از ۶٫۵، سرعت تبدیل اوره به گاز آمونیاک را به شدت افزایش می دهد که در شرایط اقلیمی مناطق پسته خیز امری بدیهی است. تبخیر سطحی نیتروژن زمانی رخ می دهد که کود نیتروژنی اوره تجزیه شود و گاز آمونیاک به وجود آید و آب موجود در خاک هم به حدی کم باشد که نتواند این گاز را جذب نماید. این شرایط زمانی که کود اوره را روی بقایای گیاهی و علف های هرز بریزیم و کود در تماس مستقیم با خاک نباشد هم ایجاد می شود.

کودهای نیتروژنی متداول عبارتند از: اوره با ۴۶-۴۵ درصد نیتروژن، سولفات آمونیوم با ۲۱ درصد نیتروژن و نیترات آمونیوم که حاوی ۳۴ درصد نیتروژن است.

اوره

کود اوره نسبتاً سریع به نیترات تبدیل می شود و این تبدیل در فصل بهار معمولاً کمتر از ۲ هفته طول می کشد. تبدیل نیترات به گاز نیتروژن در خاکهای مرطوب یا فشرده شده (در اثر رفت و آمد بی رویه تراکتور و ادوات کشاورزی) به عنوان یکی از مشکل جدی این نوع کود است. کود اوره در خاکهای شنی به راحتی آبخوبی و از دسترس ریشه گیاه خارج می شود. در صورتی که کود اوره با خاک مخلوط نشود یا خاک پس از پخش این کود، برای چند روز خشک باشد، تبخیر سطحی نیتروژن افزایش می یابد. بنابراین در صورت استفاده از این نوع کود حتماً آن را در زیر سطح خاک قرار دهید. با اینکه این کود درصد نیتروژن زیادی حدود ۴۶ درصد دارد، ارزان و حمل و نقل آن آسان است. همچنین شاخص نمک پایینی در حدود ۲۶/۷ دارد. اما pH خاک را تا ۹/۵ افزایش می دهد و باعث سوختن مواد آلی خاک می شود. در عین حال

ابوالفضل زارع نظری - سالانه مقادیر زیادی از کودهای نیتروژنی به شکل های متفاوتی از جمله اوره و سولفات آمونیوم در مناطق پسته خیز کشور استفاده می شوند. این در حالی است که علائم ظاهری درختان و نتایج آزمون های خاک و برگ در بعضی از باغ ها، همواره کمبود این عنصر را نشان می دهند. باید توجه داشت که عوامل متعددی از جمله دوره های آبیاری طولانی، کیفیت نامناسب خاک و آب، قدرت متفاوت پایه و پیوند ناهمگون و مجهول الهویه درختان پسته در جذب عناصر مغذی، بر بهره گیری مناسب از عنصر نیتروژن اثر می گذارند. در عین حال استفاده نادرست و انتخاب نوع نامناسب کود، عدم کارایی را دوچندان می کنند.

هنگامی که کودهای نیتروژنی را در خاک استفاده می کنیم، نیتروژن آن ها ممکن است به ۳ طریق از دسترس خارج شود و کارایی لازم را نداشته باشد. ۱- تبدیل نیترات به گاز نیتروژن و متعاقباً انتشار آن در هوا ۲- آبخوبی و خارج شدن کود از منطقه ریشه ۳- تبخیر مستقیم کود از سطح خاک.

تبدیل نیترات به گاز نیتروژن

۳ عامل محیطی که تبدیل نیترات به گاز نیتروژن را افزایش می دهد عبارتند از: ۱- مرطوب بودن خاک ۲- فشردگی خاک ۳- درجه حرارت زیاد خاک. به عنوان مثال در شرایطی که خاک باغ به دلیل تردد بیش از حد تراکتورها و ادوات کشاورزی کوبیده شود، تهویه در خاک به خوبی انجام نمی شود و میزان اکسیژن خاک کم می گردد، در نتیجه باکتری ها و موجودات ریز ذره بینی داخل خاک، اکسیژن مورد نیاز خود را از نیترات می گیرند و نتیجه نهایی این است که نیتروژن بصورت گاز یا اکسید نیتروژن تبخیر می شود و از دست می رود.

آبخوبی

خاک هایی که بافت نسبتاً درشتی دارند (خاک های شنی) به شدت مستعد از دست دادن نیتروژن از طریق آبخوبی هستند. از دست رفتن نیتروژن به دلیل آبخوبی زمانی اتفاق می افتد که آب بیشتری نسبت به آنچه خاک می تواند در خود نگه دارد، به خاک اضافه کنیم. بدین ترتیب با حرکت آب در خاک، نیترات به همراه آب به حرکت در می آید و به اصطلاح آبخوبی می شود و از دسترس ریشه گیاه خارج می گردد.

یک راه برای به حداقل رساندن آبخوبی نیتروژن و کاهش تبدیل نیترات به گاز نیتروژن این است، که

تأثیر کمبود ازت بر کمیت و کیفیت محصول پسته

حسین رضایی
کارشناس ارشد باغبانی

عکس ۱- زردی برگ‌ها در شاخه‌های بارده و خزان قبل از فصل

موجب پژمردگی برگ و میوه در ماه‌های گرم سال تیر و مرداد، سقط جنین پسته و سوختگی میوه می‌شود.

علائم کمبود ازت:

- کاهش رشد رویشی درخت
- کاهش تعداد دانه در خوشه
- ریزش جوانه‌های گل در بهار
- زردی برگ‌ها در شاخه‌های بارده و خزان قبل از فصل (عکس ۱)
- کوچک شدن میوه‌ها (افزایش تعداد دانه در انس)

جذب و در شروع فصل رشد دوباره در اوایل بهار به جوانه‌ها منتقل می‌شود. کمبود ازت در آخر فصل موجب افزایش تعداد دانه در انس و تاخیر رشد در محصول سال آینده می‌شود. دادن کود ازته در آخر فصل، سبب افزایش طول عمر تخمک، طولانی شدن دوره‌ی گرده افشانی موثر و افزایش سطح برگ در بهار سال بعد می‌شود. مصرف بیش از اندازه‌ی کودهای ازته، باعث تحریک رشد رویشی و کاهش تشکیل بافت زایشی (میوه) می‌گردد. مقدار مصرف این کود بستگی به میزان آب (دور و میزان آبیاری) دارد و هرچه میزان آب باغ کمتر شود باید از کود ازته کمتری استفاده کنیم. در غیر این صورت

ازت یکی از عناصر پر مصرفی است که نقش کلیدی در رشد و نمو درخت پسته و تولید محصول دارد. با توجه به اینکه قسمت عمده‌ای از مغز پسته، پروتئین (۲۰٪) است، لذا کمبود این عنصر کمیت و کیفیت محصول پسته را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. با توجه به فیزیولوژی درخت پسته و برنامه‌ی آبیاری که در بیشتر باغات پسته داریم، کمبود ازت به عنوان یکی از عوامل محدودکننده‌ی مهم تلقی می‌شود. ازت به شکل نیترات است و همراه با جریان آب اشباع به سمت ریشه حرکت می‌کند. با توجه به دوره‌های آبیاری بلند مدتی که در اکثر باغ‌ها داریم، تنها فقط چند روز شرایط رطوبتی برای جذب ازت فراهم می‌باشد. حداکثر نیاز درخت پسته به ازت، مصادف با مرحله‌ی مغز بستن و پر شدن دانه است. در این مرحله بیشتر مواد غذایی حاصل از فتوسنتز به سمت خوشه روانه شده و مقدار خیلی کم و ناچیزی در اختیار ریشه قرار می‌گیرد.

نحوه و زمان مصرف کودهای ازته

این کودها را باید همزمان با آبیاری و در سه نوبت در اختیار گیاه قرار داد.

- ۱- اسفندماه؛ آخرین آب قبل از سبز شدن درختان
- ۲- خردادماه؛ هنگام مغز پر کردن
- ۳- شهریورماه؛ آخرین آب قبل از برداشت محصول نیز قسمتی از ازت مصرفی باید داده شود و قبل از خزان درختان جذب شود. در آخر فصل، ازت توسط ریشه

نماینده موسسه تحقیقات خاک و آب کرمان اعلام کرد

عزم جدی وزارت جهاد کشاورزی در کنترل کودها و ترکیبات هیومیکی موجود در بازار

ذکر است انجمن پسته ایران در پی درخواست‌های پیاپی اعضاء و با توجه به تشکیک بسیاری از باغداران در خصوص کیفیت و کارایی این نوع ترکیبات، بررسی این ترکیبات را در دستور کار خود قرار داد و در گام نخست، با بررسی برخی نمونه‌های موجود در بازار و مشاهده مغایرت‌های بین برچسب این محصولات و محتوای آنها و تبلیغات گسترده غیرقابل اثبات در این زمینه، پیشنهاد کنترل صحت اطلاعات برچسب روی بسته بندی این ترکیبات را با محتوای بسته‌ها مطرح کرد و پس از برگزاری چند جلسه با حضور برخی از شرکت‌های تولیدکننده و تدوین و پیشنهاد آیین نامه و روش اجرایی نمونه برداری، آزمون و نحوه انتشار نتایج ترکیبات هیومیکی، به مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان کرمان واگذار شد.

محوری در خصوص بررسی و ارزیابی ترکیبات هیومیکی بر عهده آن موسسه گذاشته شد. با اجماع نمایندگان شرکت‌های حاضر در جلسه، مصوب شد، آزمایشگاه مرجع برای انجام آزمونها، آزمایشگاه موسسه خاک و آب کشور باشد و تیم نمونه برداری مرکب از نماینده مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان کرمان و نماینده شرکت‌های مشارکت کننده در طرح باشد. همچنین مقرر شد نمونه برداری طبق استانداردهای نمونه برداری تعریف شده موجود در مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی و بدون اطلاع قبلی صاحبان برندهای ترکیبات هیومیکی توزیع شده در استان کرمان، انجام شود و نتایج آزمونها از طریق سازمان جهاد کشاورزی استان کرمان با اطلاع عموم رسانده شود. شایان

ماهنامه پسته - سومین جلسه انجمن پسته ایران در خصوص ترکیبات هیومیکی معدنی ساعت ۱۶ چهارشنبه ششم شهریور ماه سال جاری در محل سالن کنفرانس دفتر کرمان با حضور ۶ شرکت فعال در این زمینه، با هدف تدوین آیین نامه و روش اجرایی نحوه نمونه برداری و آزمون این ترکیبات برگزار شد. باوجود آن‌که در جلسه پیشین اسید هیومیک، ۱۰ شرکت موافقت خود را برای حضور در این کمیته و همکاری با آن اعلام کرده بودند، ۴ شرکت از همکاری با کارگروه تدوین آیین نامه و روش اجرایی نمونه برداری، آزمون و نحوه انتشار نتایج ترکیبات هیومیکی موجود در بازار انصراف دادند. در این جلسه به پیشنهاد نماینده موسسه تحقیقات خاک و آب کرمان و با موافقت شرکت‌های حاضر، نقش